

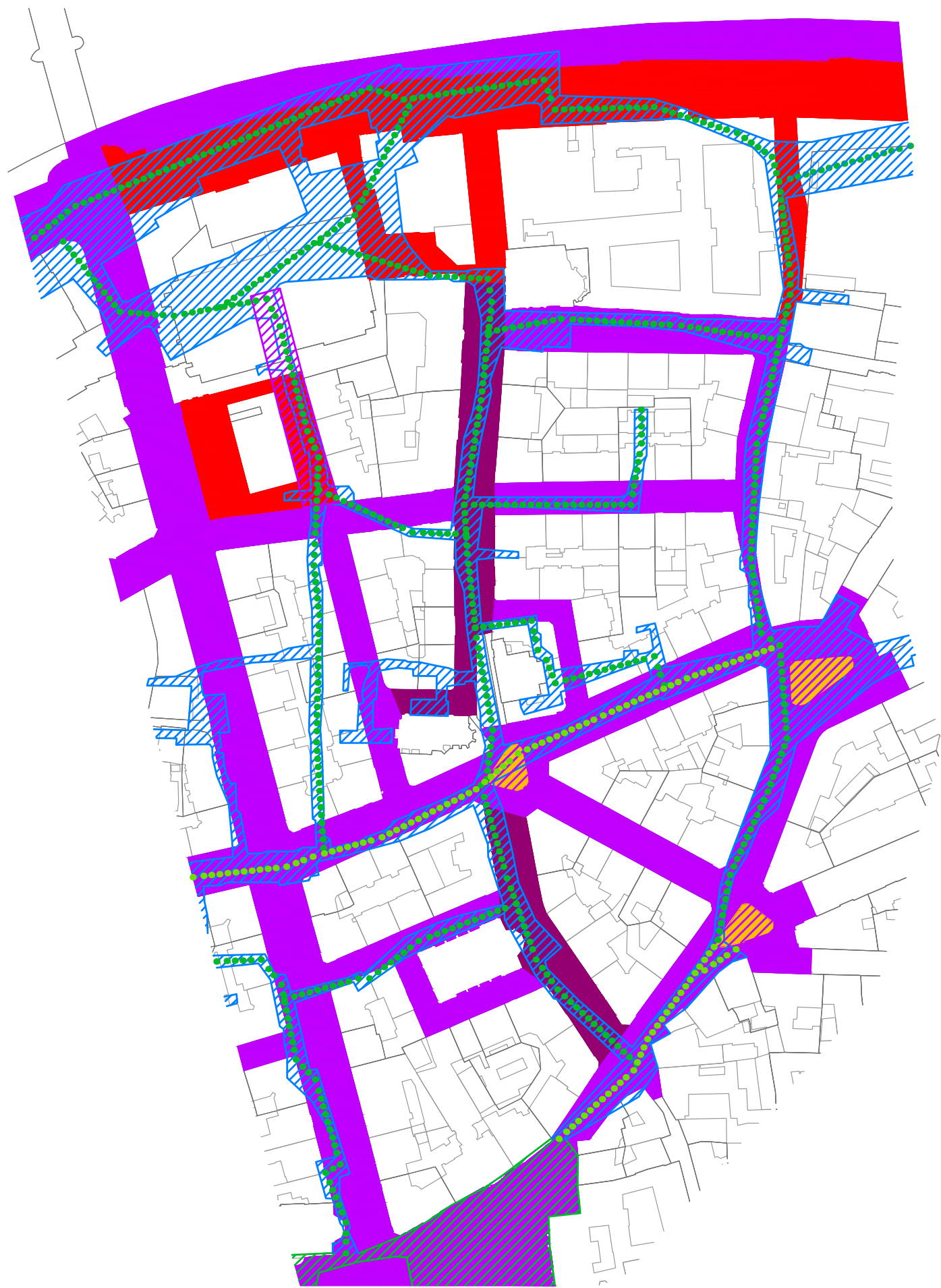
URBANISTICKÁ ANALÝZA

Skupina 2

**Kozí – Staroměstské náměstí –
Pařížská - nábřeží**

urbanistická analýza ulic

původní stopy

- 9. - 12. století
- 13. - 14. století

první doložené mapy

- 13. - 14. století
- 1815 - 1891
- 1891 - 1909

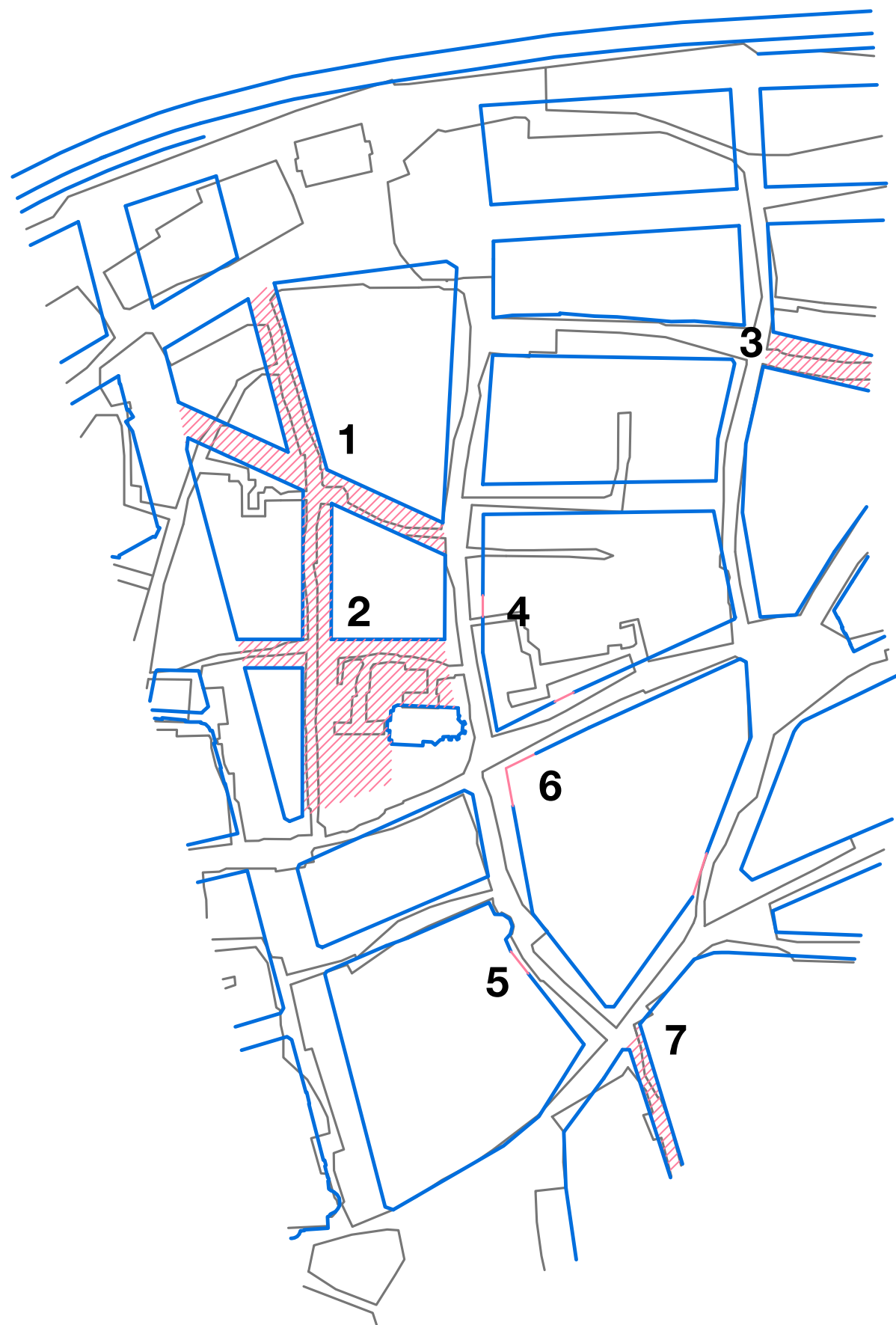
současný stav

- 1891 - 1909
- 1909 - 1938
- 1938 - 1989
- 1989 - 2016

Súčasná uličná sieť našej lokality sa vyvinula prevažne až po asanáciách na prelome 19. a 20. storočia. Hoci mnohé ulice kopírujú výzor rôzne tvarovaných a rôzne širokých uličiek spred asanácií, nie všetky to spĺňajú (viac o stave po asanácii na ďalších stranách).

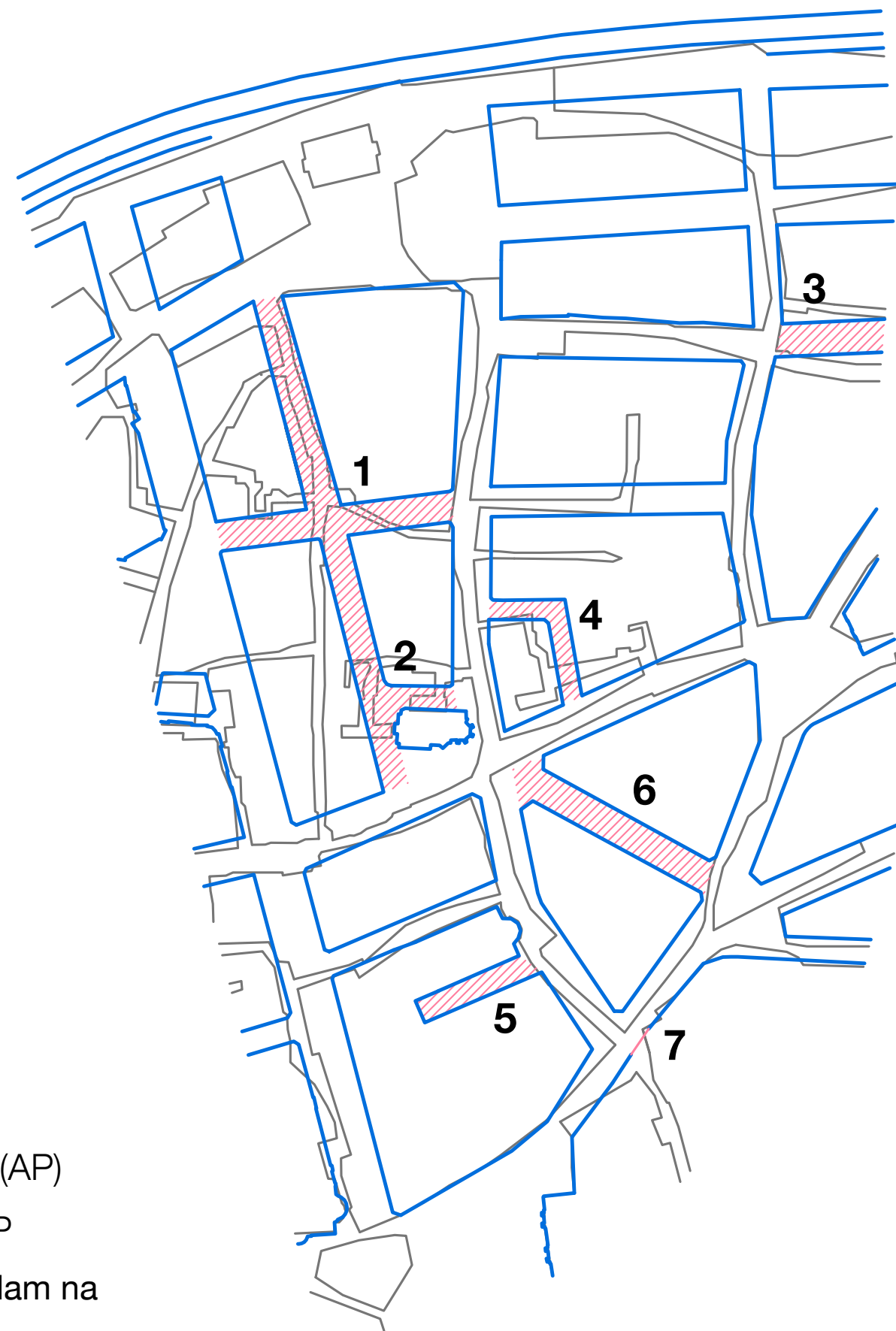
Hodnoverným podkladom pre správne zakreslenie stopy ulíc bol Jüttnerov plán Prahy z roku 1815, čo je aj dôvod, že takmer všetky stopy súčasných ulíc znázorňujeme modrou farbou (i napriek nášmu poznatku, že množstvo ulíc vzniklo už v 13. alebo 14. storočí, čo dokumentujú pôvodné stopy bodkovanými čiarami). Staroměstské náměstí udržalo svoj hranatý tvar už od 13. storočia.

Medzi posledné zásahy do uličnej siete môžeme zaradiť výstavbu v okolí nábrežia, či už samotnú vozovku alebo hotely Intercontinental a President, vďaka ktorým vznikli ďalšie verejné priestranstvá. To malo za následok redukovanie ulice Elišky Krásnohorské. Poslednou zmenou boli malé námestíčka - kruhové objazdy, ktoré vznikli v 90. rokoch 20. storočia na Věžeňskej, Dlouhej a Kozí ulici.

Hurtigův plán

- původní ulice
- asanační plán (AP)
- rozdíly mezi AP
(Legenda k číslam na
ďalšej strane)

finální asanační plán

Samotnej pražskej asanácii predchádzali dlhé procesy rozhodovania, verejnej súťaže a schvaľovania asanačných plánov. Zaujímavým je porovnanie možných poasanačných riešení, na ktorom je vidieť rozličné spôsoby a princípy premeny Starého mesta a Josefa, tak ako o nich uvažovali ich tvorcovia.

Víťazný asanačný plán Alfreda Hurtiga z roku 1884 a konečný plán asanácie sú 2 najvýznamnejšie záznamy predasanačných debát. Na ich vzájomnom porovnaní môžeme vidieť dôležité, i keď nevelké rozdiely.

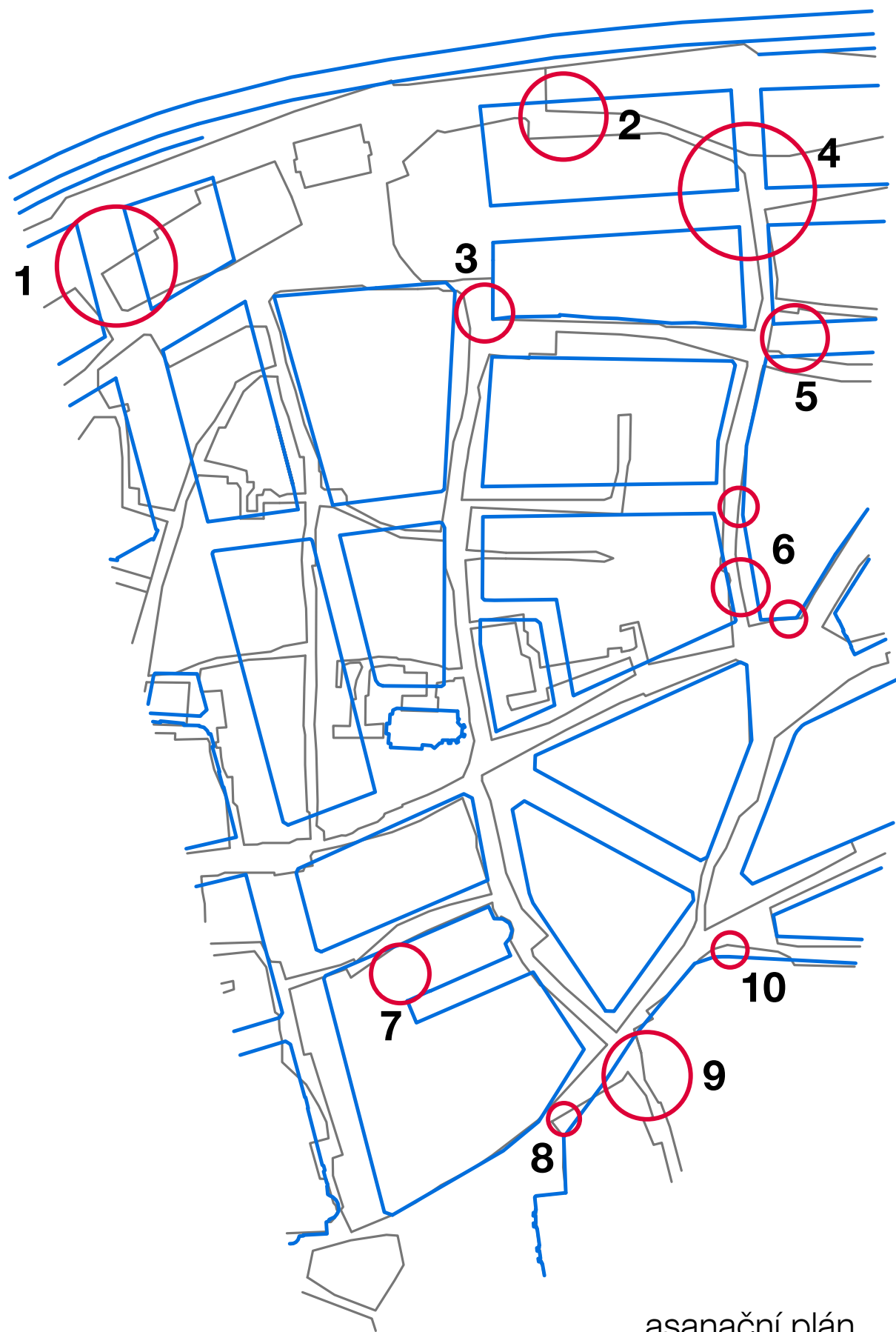
1 |
Hurtigov plán presne kopíruje pôvodné ulice, zatiaľčo konečný asanačný plán naviazal iba na hornú časť ulice.

2 |
Keďže Hurtigov plán postupuje podľa pôvodnej zástavby, okolie kostola sv. Ducha zostalo z veľkej plochy nezastavané. Druhý asanačný plán vďaka jednoduchšiemu tvaru ulice Elišky Krásnohorské nezanecháva v okolí kostola tak veľkú plochu nevyužitú.

3 |
Ďalší príklad kopírovania pôvodnej ulice Hurtigom.

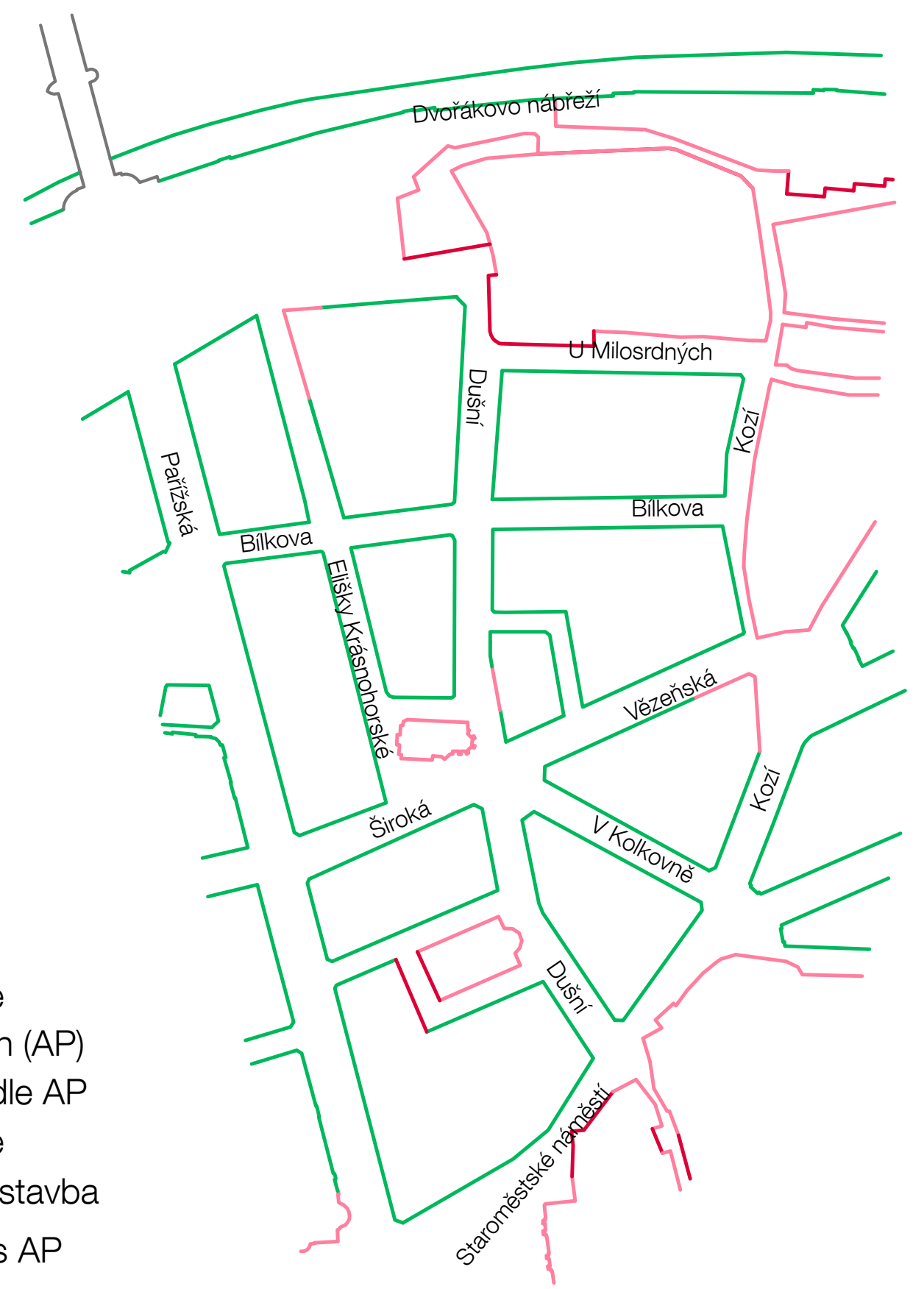
4, 5, 6 |
Hurtigov plán vôbec nepočítal s vytvorením ulice v okolí Španělskej synagogy a v okolí kostola sv. Salvátora. Taktiež tu chýba prebúranie veľkého bloku novou ulicou V Kolkovně, ako je to vo finálnom pláne a napokon aj aplikované.

7 |
Naopak konečný asanačný plán nepočítal s pôvodnou ulicou napájajúcou sa na ulicu Dlouhá, narozdiel od Hurtigovho plánu.

asanační plán

- původní ulice
 - asanační plán (AP)
 - výstavba podle AP
 - původní ulice
 - zachovalá výstavba
 - místa kolize s AP
- (Legenda k číslam na další strane)

stav po asanaci 1924

Po schválení asanačného plánu a začatí asanácií nebolo ľahké plány kompletne dodržať a aplikovať. Väčšina zo zámerov bola splnená, niektoré bloky a pôvodnú zástavbu sa však asanovať nepodarilo. Kompletný výsledok je teda komplikovanejší a stojí za to zanalyzovať, čo všetko asanácia splnila a naopak čo nespĺnila.

Vľavo je ešte raz znázornený finálny asanačný plán. Červené kruhy v ňom značia, kde presne došlo k závažným kolíziám s plánovanými zámermi. Pravá mapa zaznamenáva stav po asanácii a farebne odlišuje, nakoľko sa realita zhoduje s plánovaním. Konkrétne kolízie sú:

1 | Navrhované bloky na tomto mieste dlho po asanácii nestáli, v skutočnosti tam nie sú ani dnes. Namiesto nich tu vyrástla Právnická fakulta a omnoho neskôr hotel.

2 | Namiesto "upratania" blokov v blízkosti nábrežia tu bola ponechaná pôvodná zástavba.

3 | Konfliktom asanovaných a neasanovaných častí vznikli mnohé rozdiely v úrovniach vozovky a chodníkov. Najväčšie takéto rozdiely sú v uliciach u Milosrdných a Kozí. V zámeroch asanácie sa s takýmito javmi nepočítalo.

4, 5 | Vytvorenie tvarovo jednoduchého bloku v okolí kláštora u Milosrdných bratří dominovalo severnej časti našej lokality. Pôvodné

ulice napájajúce sa sprava na ulicu Kozí však zostali zachované, rovnako ako kompletná zástavba, až na malé výnimky. Túto časť lokality asanačné zásahy úplne obišli, napriek jasným zámerom.

6 | Rovnako začiatok hornej časti ulice Kozí. Pôvodná zástavba zostala nedotknutá, čo zabránilo zväčšeniu šírky ulice. Tento stav sa nezmenil dodnes.

7 | Naopak v okolí kostola Sv. Salvátora sa asanačné zámery prejavili nadmieru. Novovzniknutá ulica Salvátorská nebola vybudovaná len ako slepá, ale obiehala celý kostol až do ulice Kostečnej.

8 | Hoci zástavba na tomto mieste Dlouhej ulice bola zmenená, nevznikol plánovaný širší profil ulice.

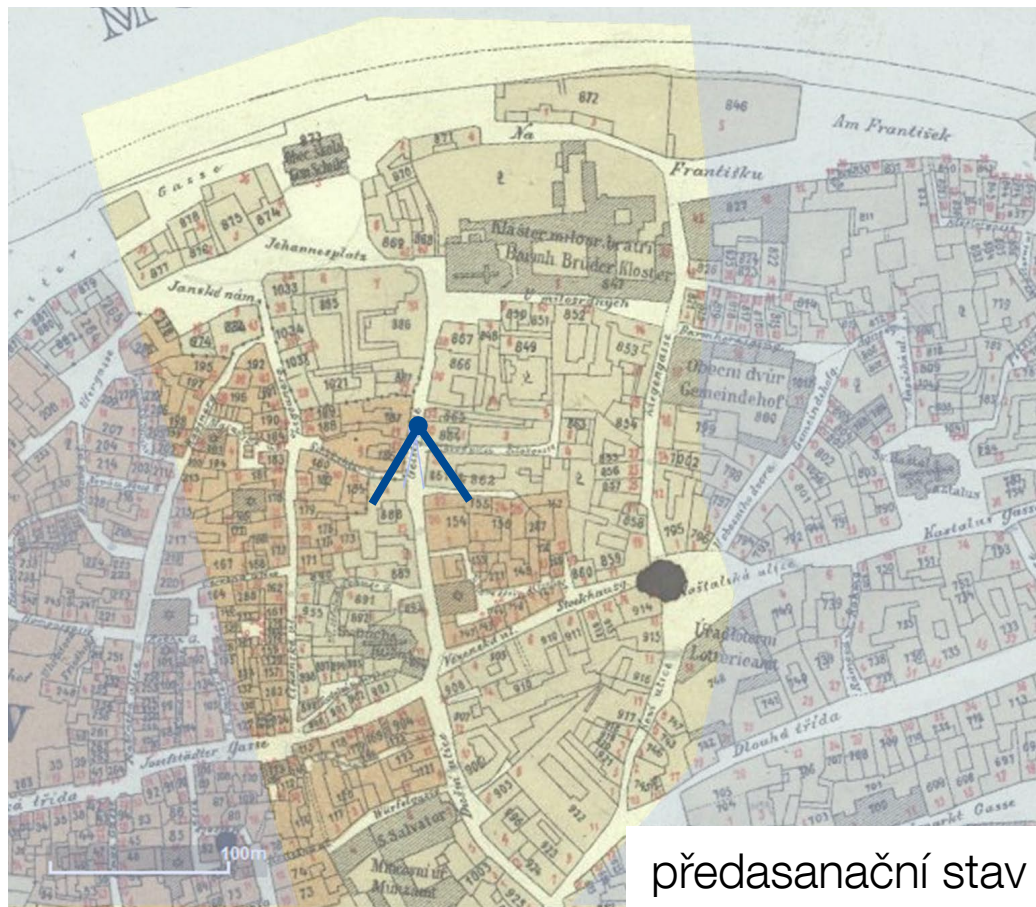
9 | Ulica smerom od Dlouhej mala byť podľa finálneho asanačného plánu kompletne vymazaná, s malými prestavbami ale zostala úplne zachovaná.

10 | Zachovaná zástavba alebo dom viackrát narušili navrhovaný plynulý priebeh rozhrania ulice.

porovnání historických a současných fotografií

současný stav

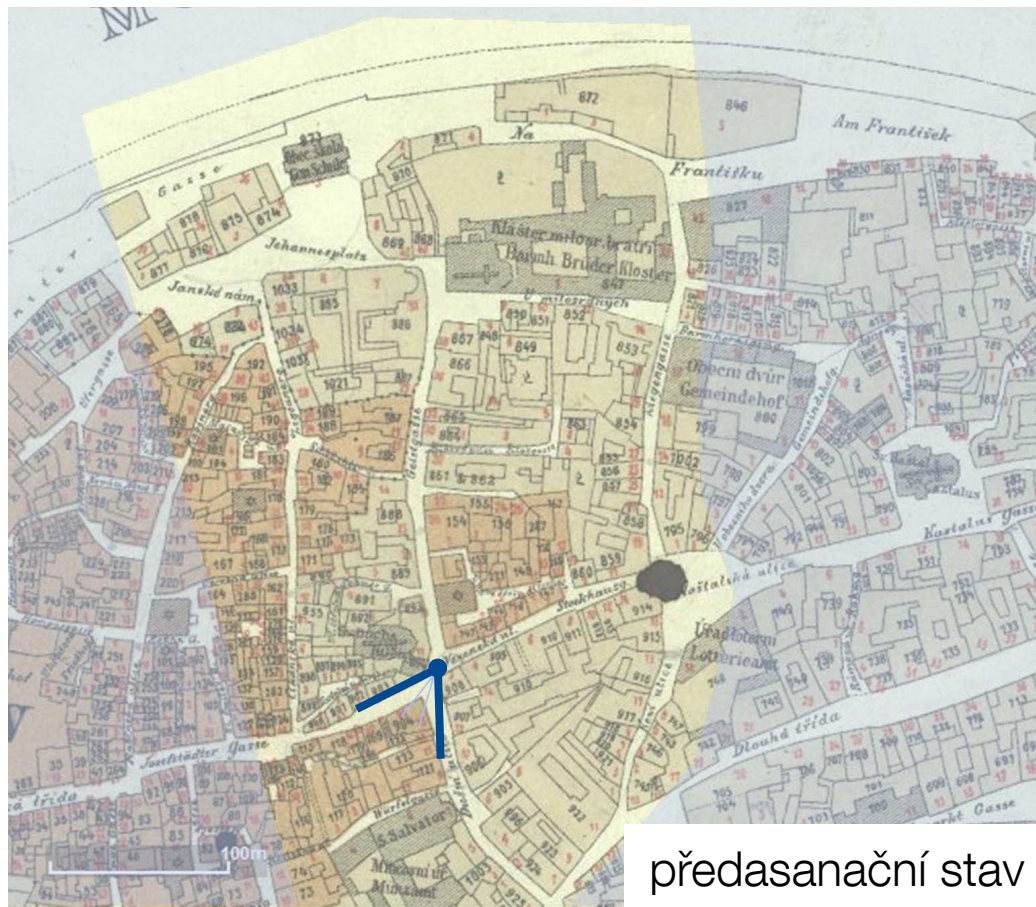
předasanační stav

Porovnání historických a současných fotografií | Dušní ulice

současný stav

předasanační stav

Porovnání historických a současných fotografií | dům U Korbelu

současný stav

předasanační stav

Porovnání historických a současných fotografií | Kozí ulice

současný stav

předasanační stav

Porovnání historických a současných fotografií | ulice U milosrdných

současný stav

předasanační stav

Porovnání historických a současných fotografií | ulice U milosrdných

současný stav

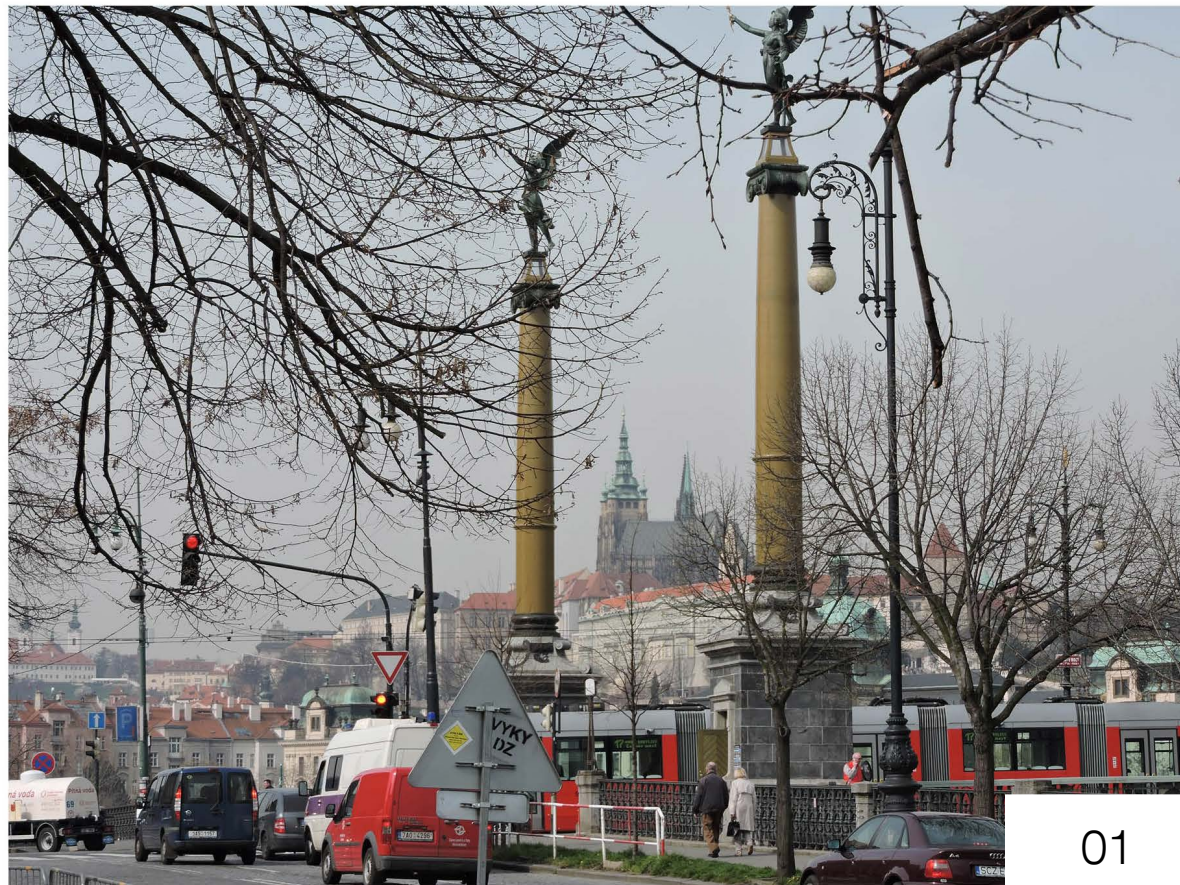

předasanační stav

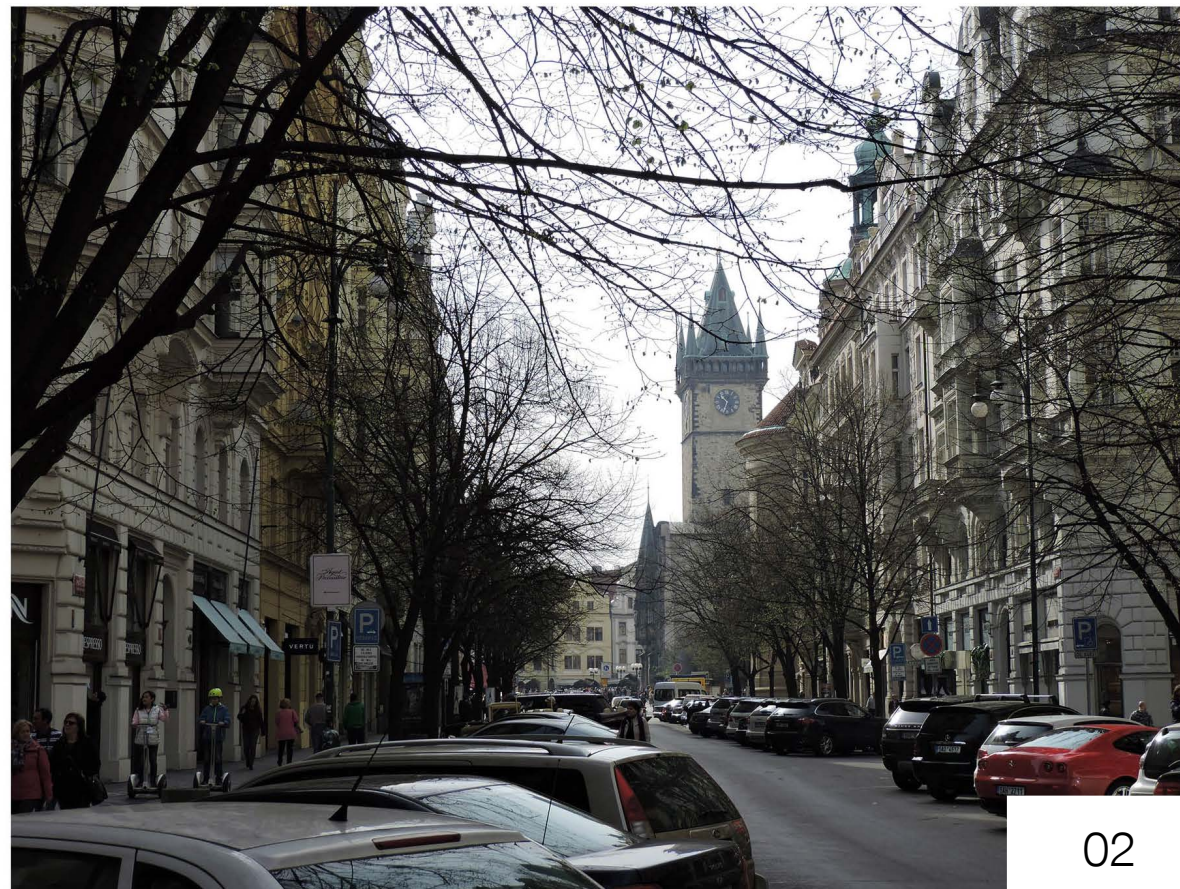

Porovnání historických a současných fotografií | průhled na kostel sv. Salvátora

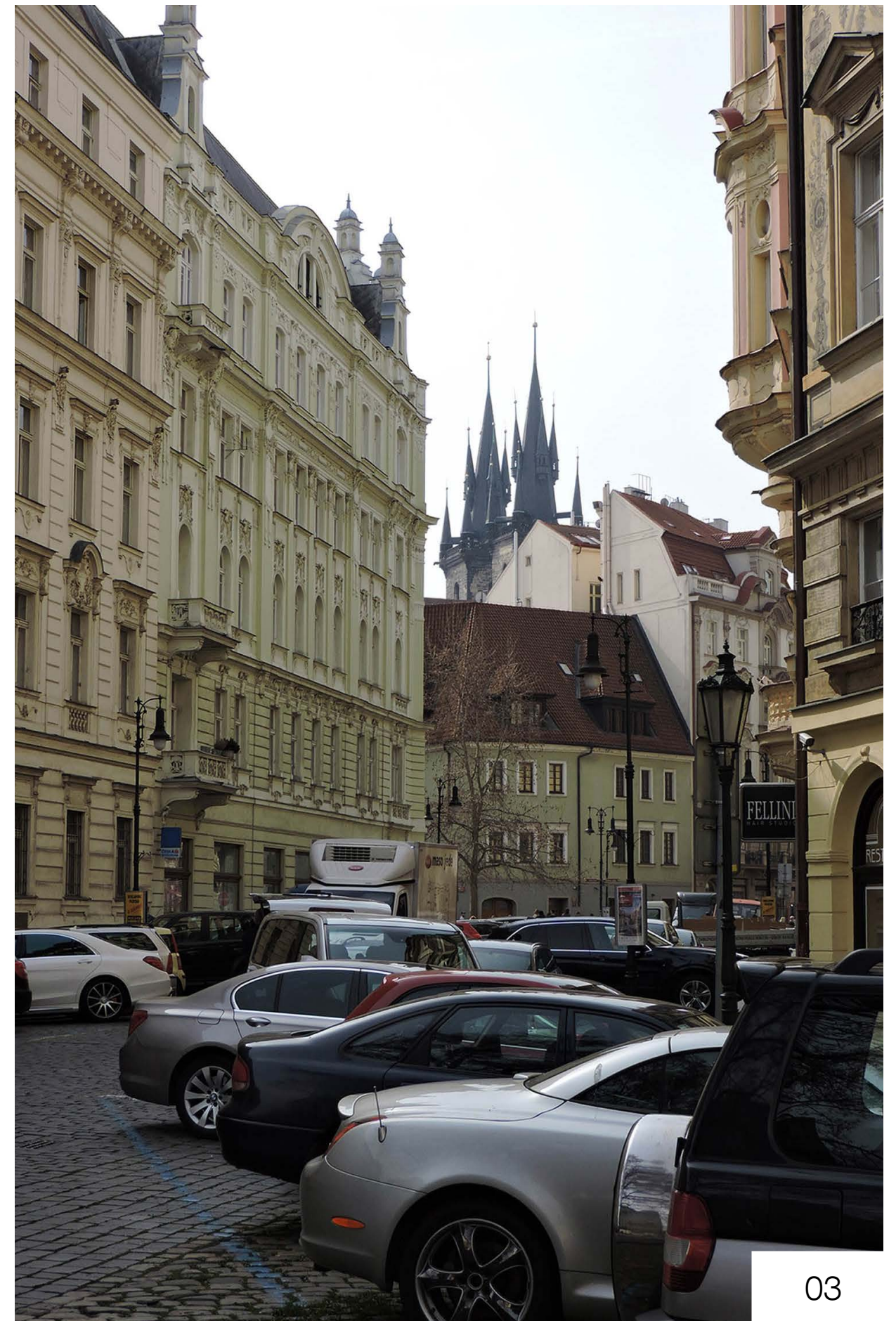
subjektivní dojmy z místa

01

02

03

Subjektivní dojmy z místa | průhledy ulicemi

U3 Teorie 2016 | Michal Bílek | Patrik Ölvecký | Anton Pelech | Walbert Schmirler

04

05

06

07

08

Subjektivní dojmy z místa | pohledy do ulic

09

10

11

12

13

Subjektivní dojmy z místa | veřejný prostor okolo chrámu sv. Ducha

01 |
průhled z Dvořákovho nábřeží přes Čechův most na Pražský hrad

02 |
průhled z ulice Pařížská na věž Staroměstské radnice

03 |
průhled z Haštalského náměstí na Týnský

04 |
křižovatka ulice Dušní a ulice U Milosrdných; místo vonělo rozkvetlými květinami; zajímavé změny výškových úrovní

05 |
kostel sv. Šimona a Judy, zanedbaný kostel s graffiti

06 |
Haštalské náměstí, příjemné místo vytvořené stromy a lavičky

07 |
kostel sv. Šimona a Judy, nepříjemné smradlavé místo, kostel bez možnosti vstupu

08 |
ZŠ Currieových, Gymnázium J. Potočky v pozadí kostel sv. Ducha; zanedbaný prostor s množstvím urbanistických rozhraní, nepřehledný prostor

09 |
pohled na hlavní dominantu kostel sv. Ducha

10 |
pomník Franze Kafky, atraktivní místo pro turisty-

11 |
pohled do ulice Široká a na Dům U Korbelů

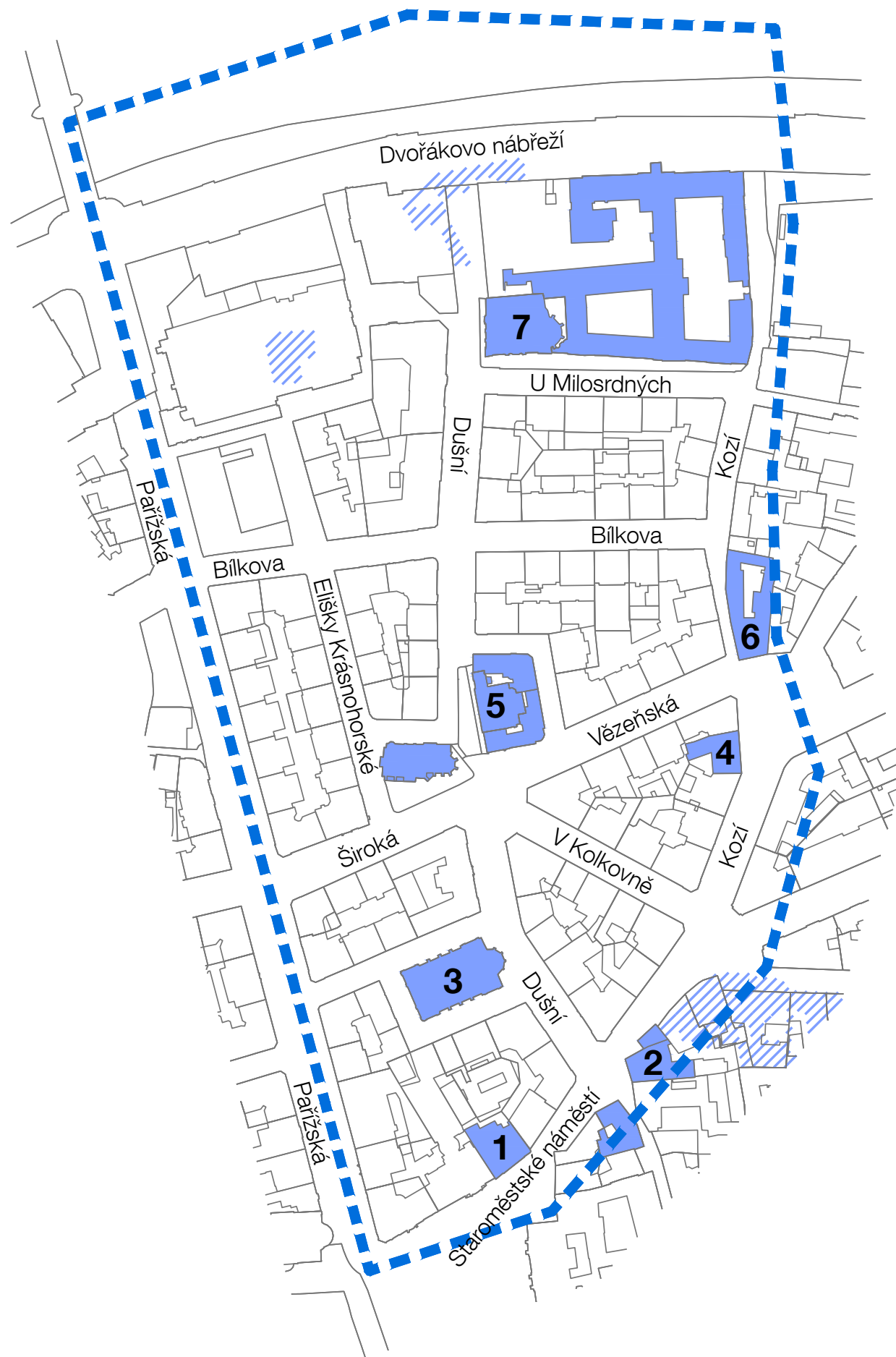
12 |
pohled na kostel sv. Ducha a Židovské muzeum v Praze

13 |
interiér kostela sv. Ducha

—

příjemné místo, nachází se zde nejvíce lidí z celého skoumaného území, zároveň také nejvíce aut

proměny urbanistických souvislostí

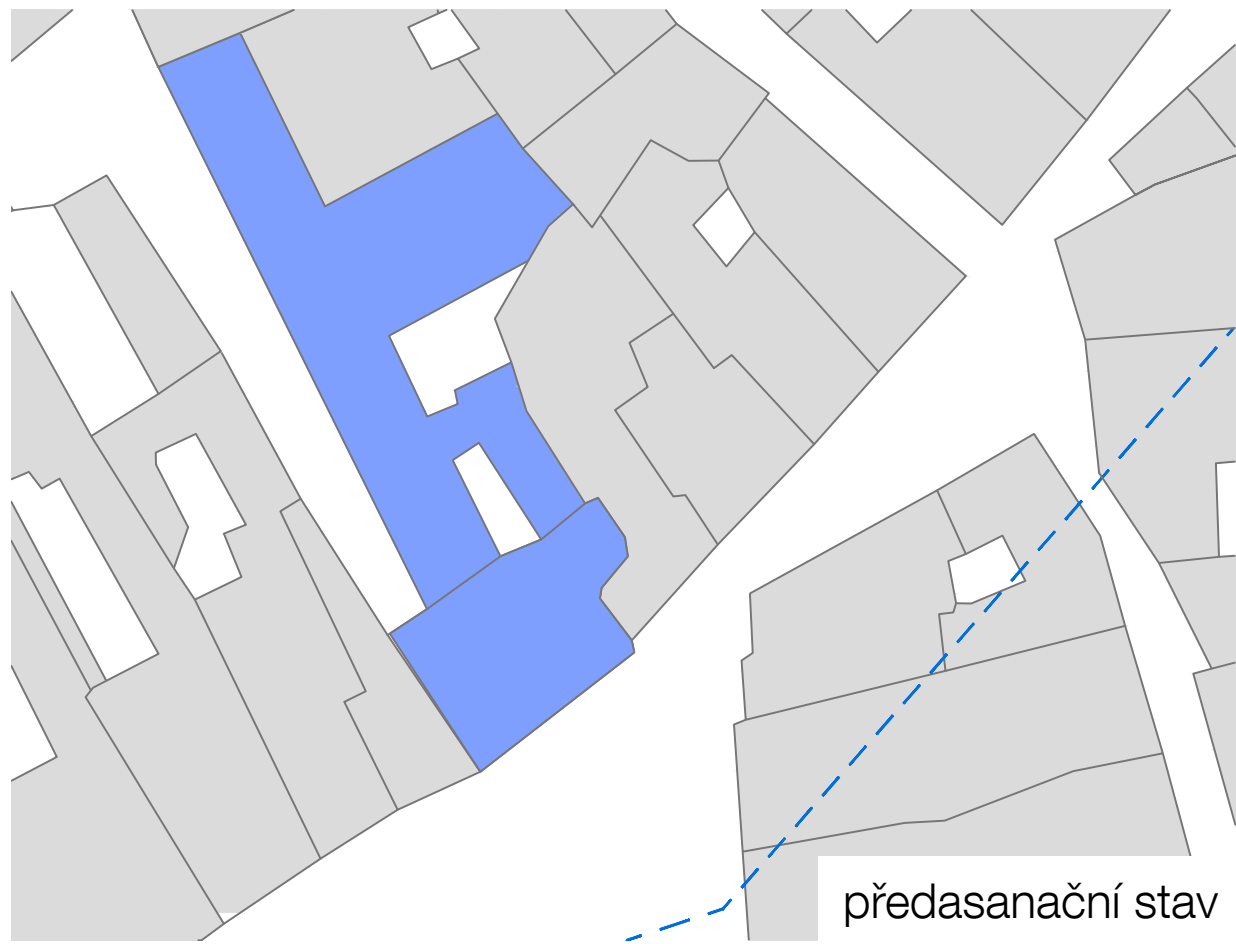

zbouraná stavba, která přetrvala asanaci

stojící stavba, která přetrvala asanaci

- 1 | pavlánský klášter
- 2 | měšťanský dům U černé koule
- 3 | chrám sv. Salvátora
- 4 | Dům společenstva pražských stavitelů
- 5 | kostel sv. Ducha, Španělská synagoga
- 6 | městský dům U Valentů
- 7 | kostel sv. Šimona a Judy, klášter Milosrdných bratří

Proměny urbanistických souvislostí | pavlánský klášter

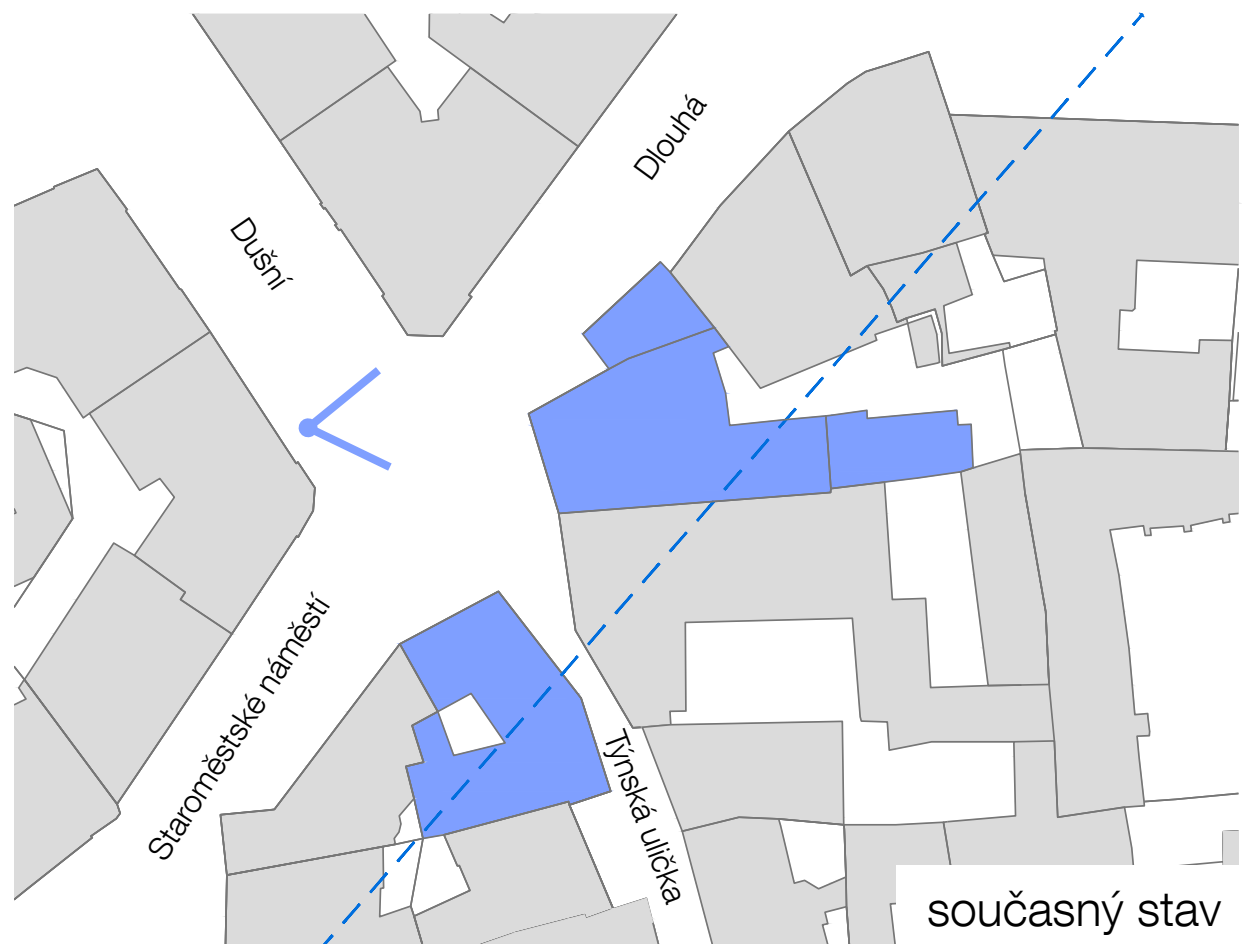

Areál kláštera přišel během asanace o velkou část své rozlohy. Na střed dnešního objektu navazovalo dříve ve dvorní části hluboké křídlo pokračující až ke kostelu sv. Salvátora, kde spolu s příčným křídlem a ohradní zdí uzavíralo dvůr. Asanaci přestála jen jihovýchodní budova, která tvoří hranici nového bloku, zbylé části byly vybourány, aby uvolnily místo pro vnitroblokovou zahradu.

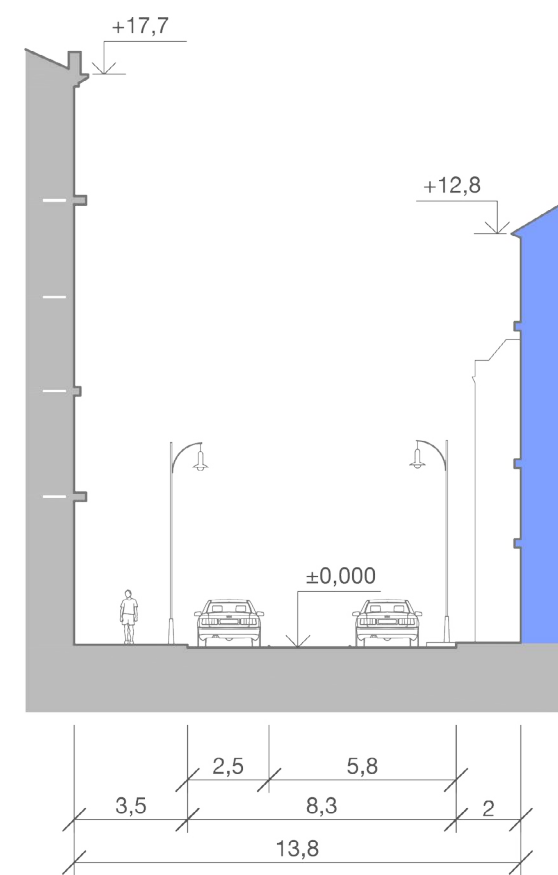
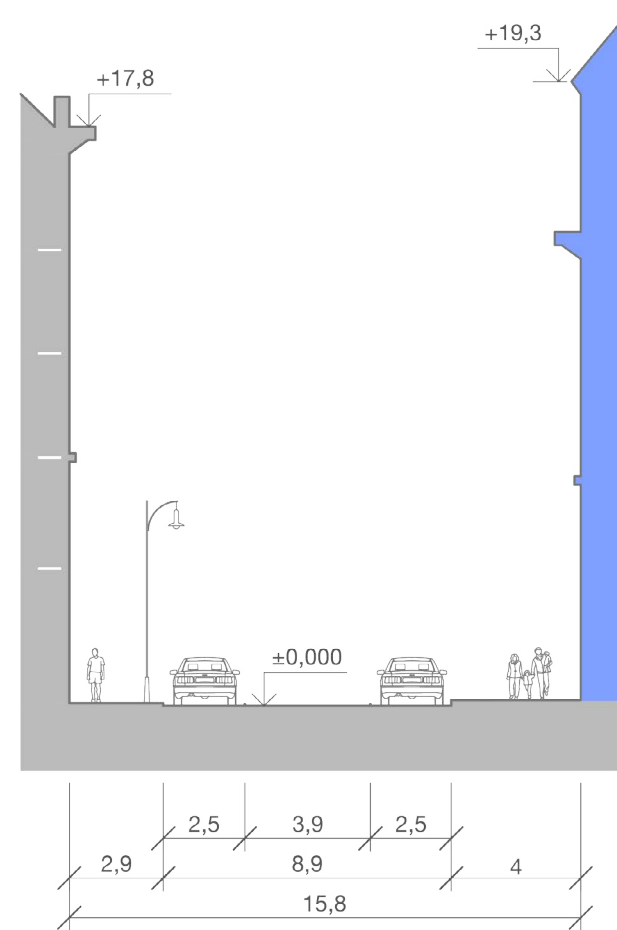
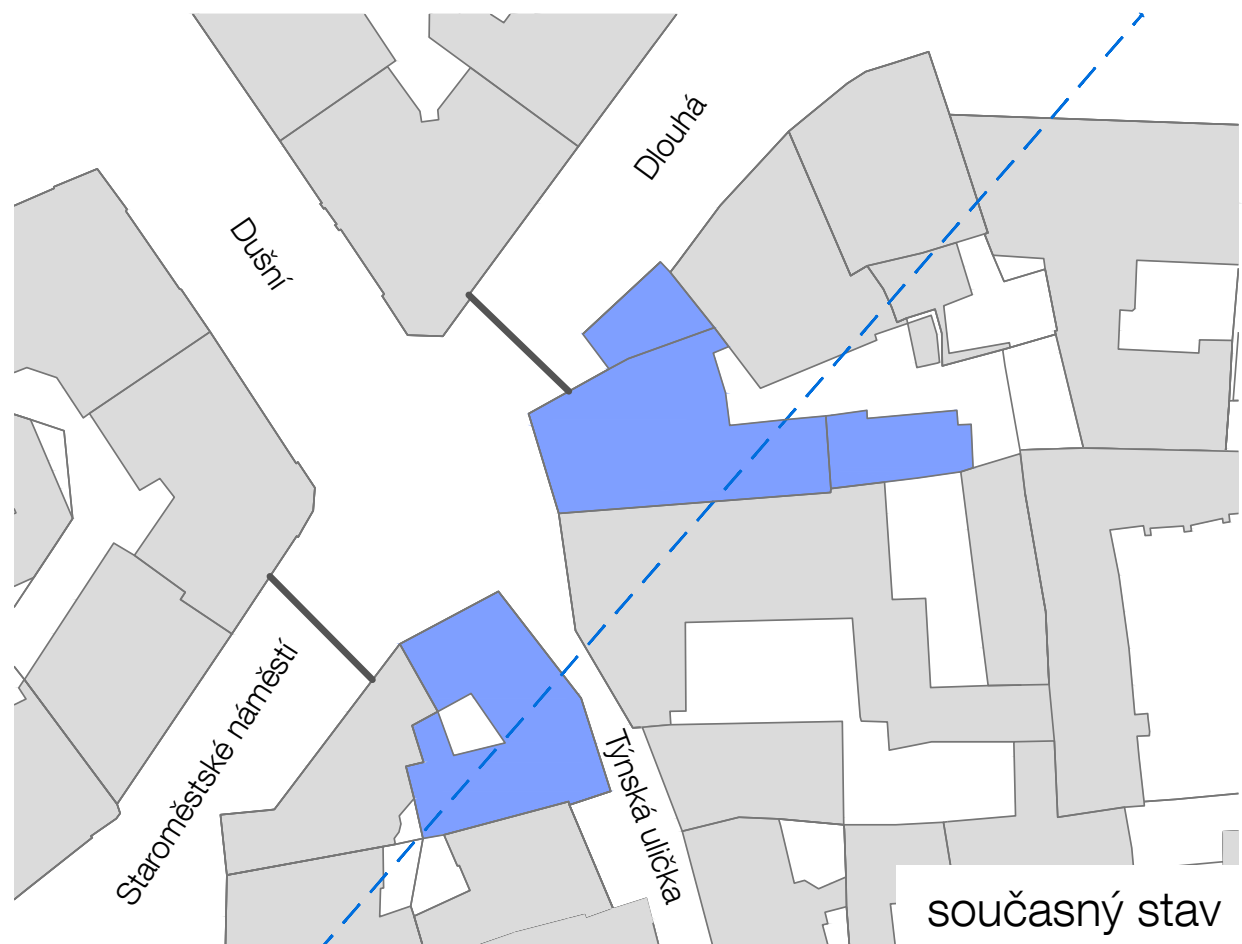
1688-1696 Klášter vzniknul na románských, gotických a renesančních základech.

1902-1903 Zbourány všechny dvorní budovy. Byla zachována jen jihovýchodní průčelní budova.

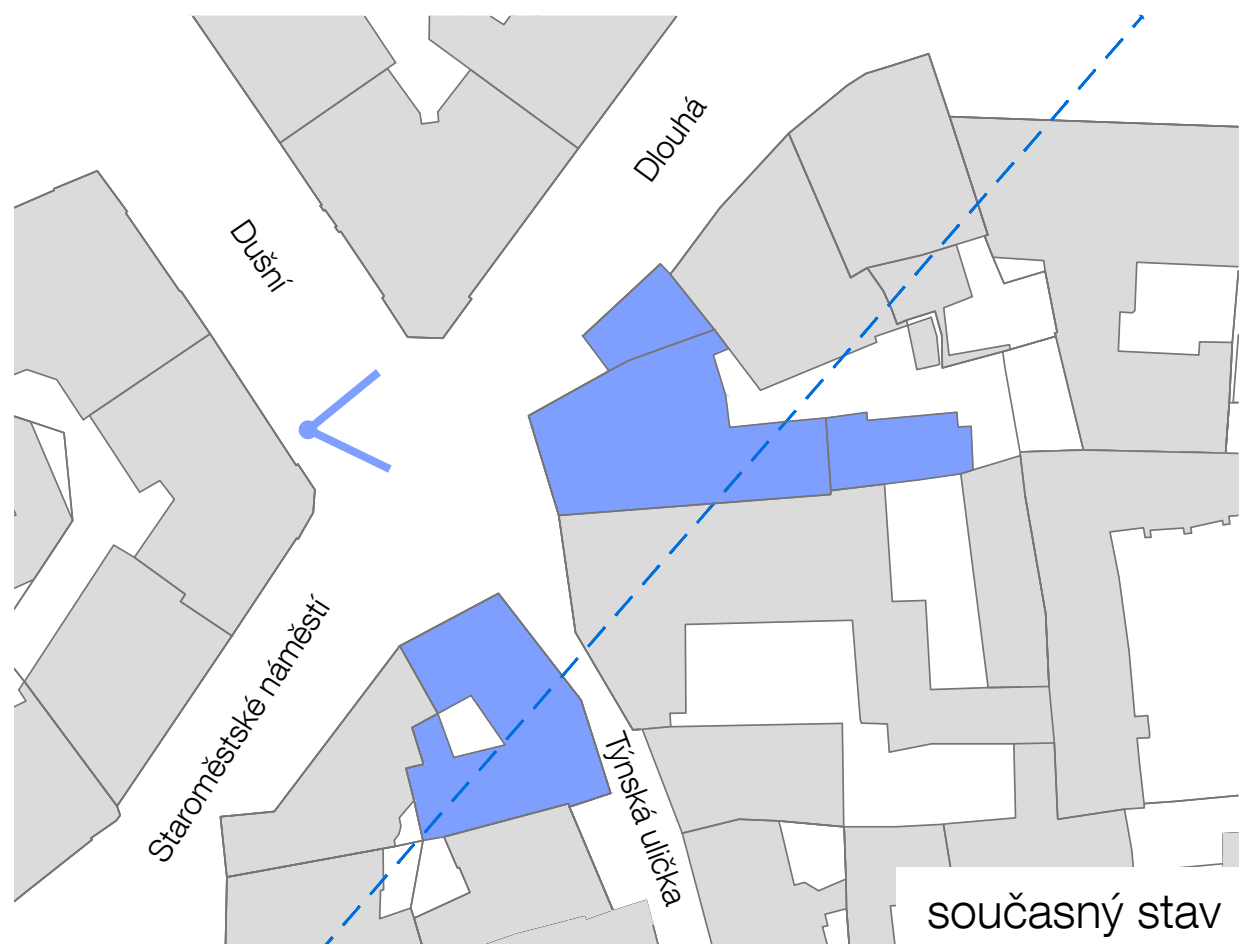
1939-1940 Budova stavebně v patrech spojena se sousedními domy a vzniká třípatrové pětiosé průčelí.

Proměny urbanistických souvislostí | měšťanský dům U Černé koule

Proměny urbanistických souvislostí | měšťanský dům U černé koule

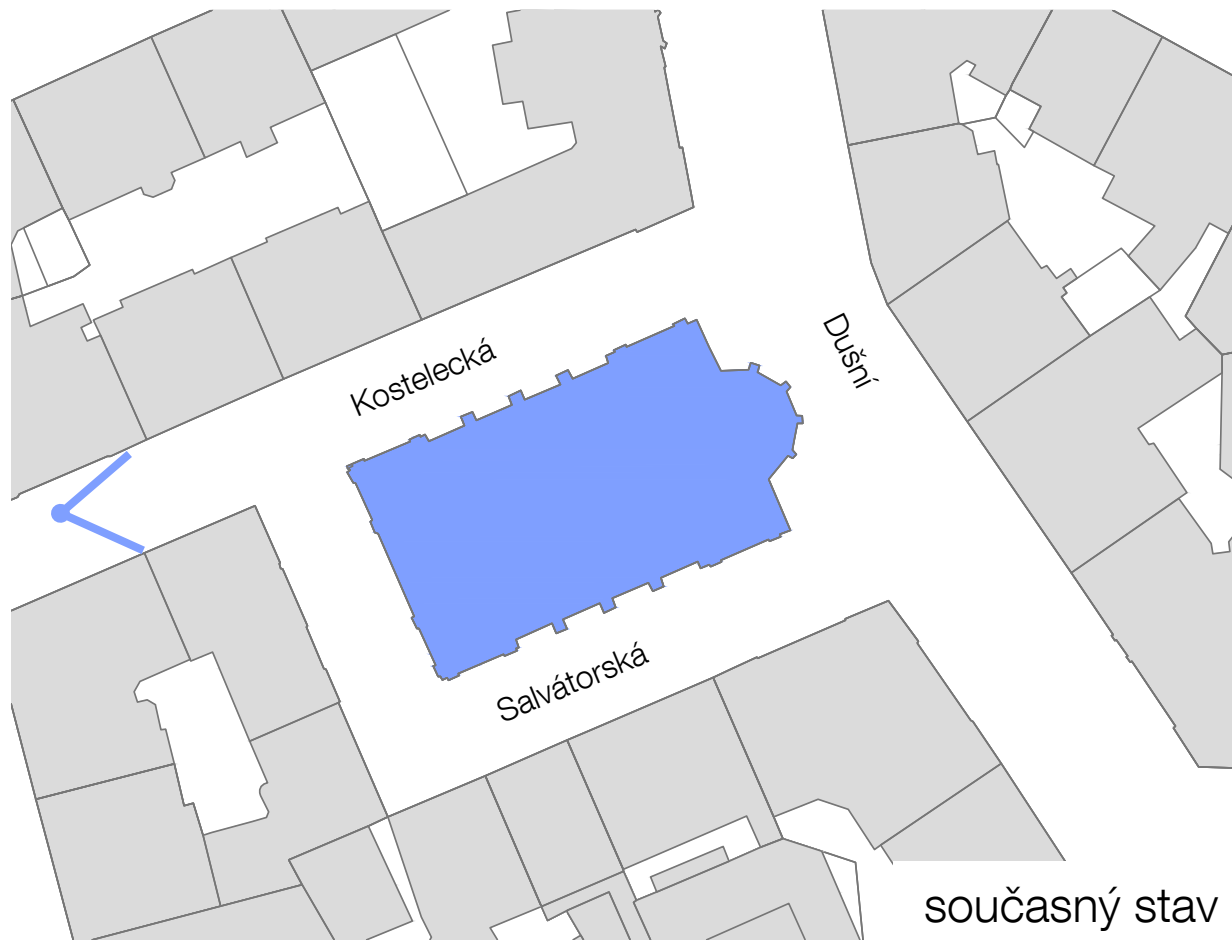

Dům prošel asanací beze změny. Je příkladem jevu, který se v asanované oblasti několikrát opakuje. Jde o zachování jedné stavby, nebo souboru staveb, které potom slouží jako výchozí bod pro vytyčování nových stavebních čar a hranic bloků.

- 1357 První zmínka, Jádro stavby je gotické
- 1565 Objekt byl rozdělen na menší celky
- 1678 Ranně barokní podoba a dostavba patra
- 1880 Neorenesanční fasáda, kterou má dodnes

Proměny urbanistických souvislostí | měšťanský dům U Černé koule

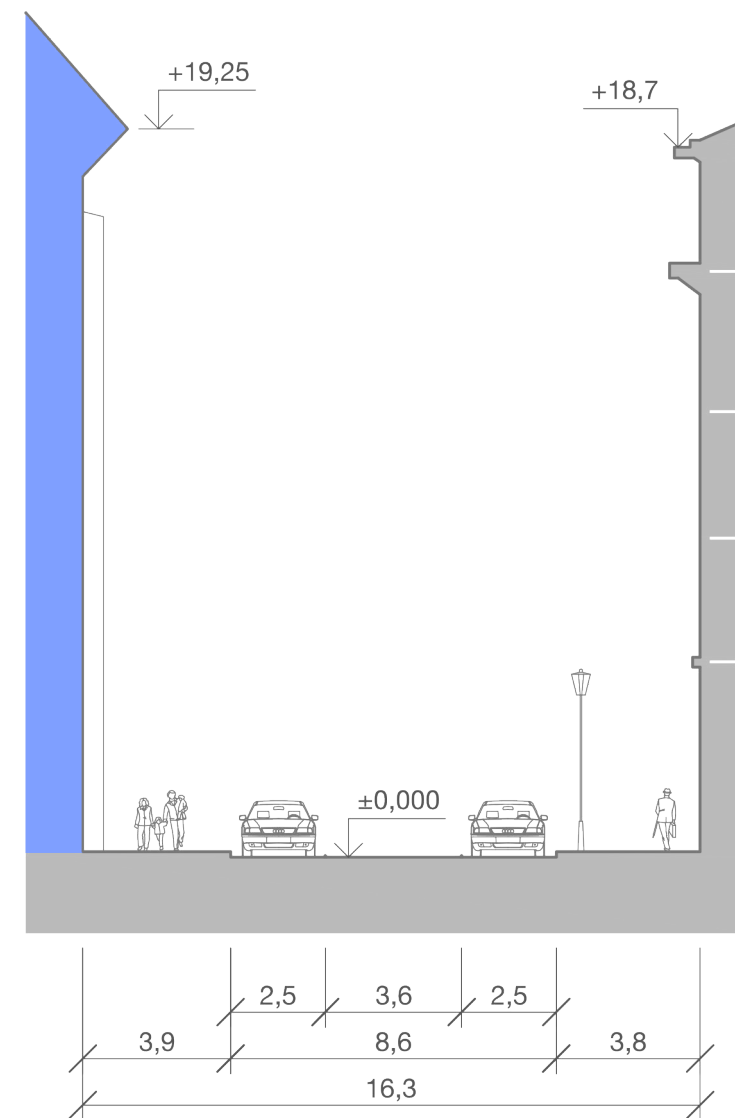
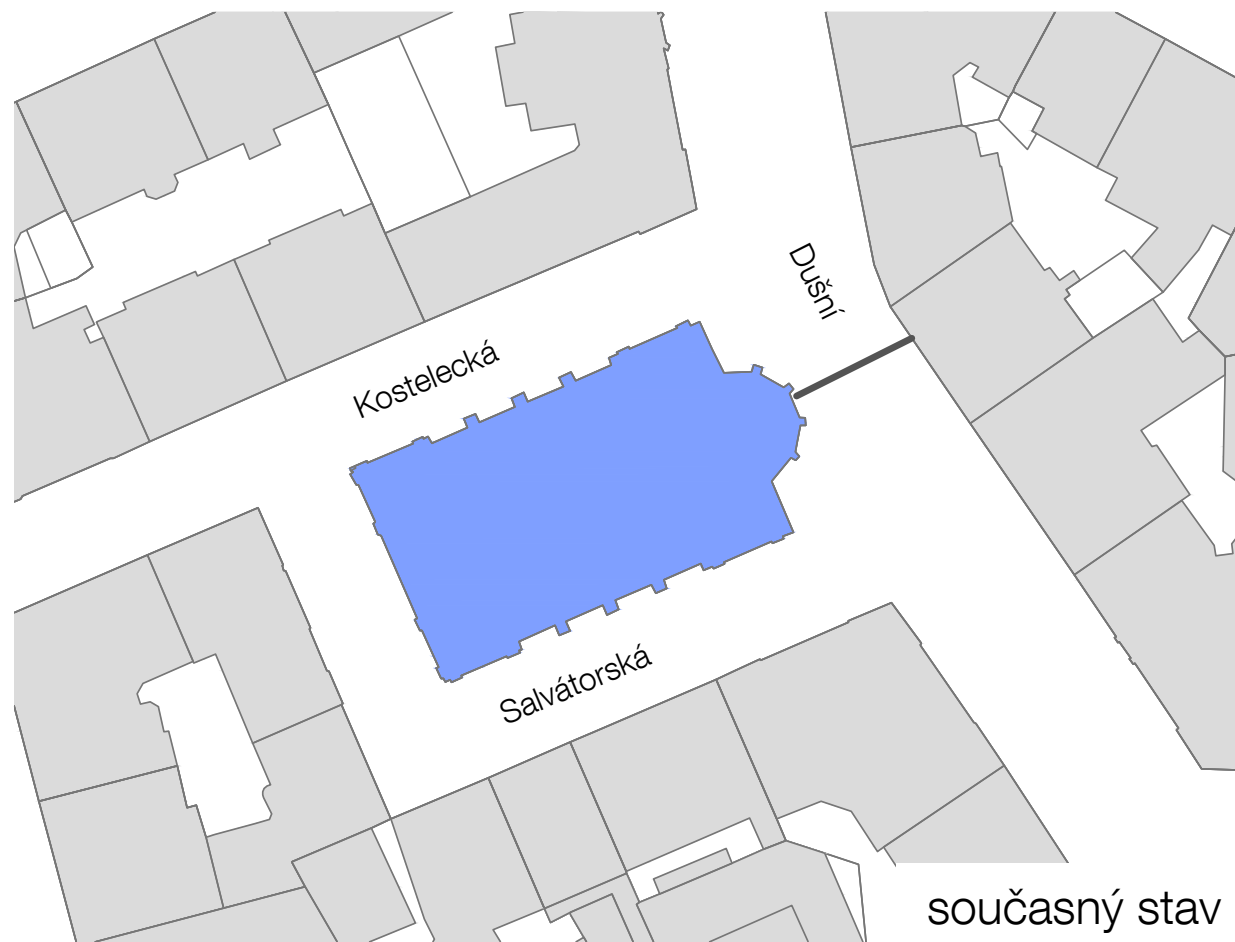
současný stav

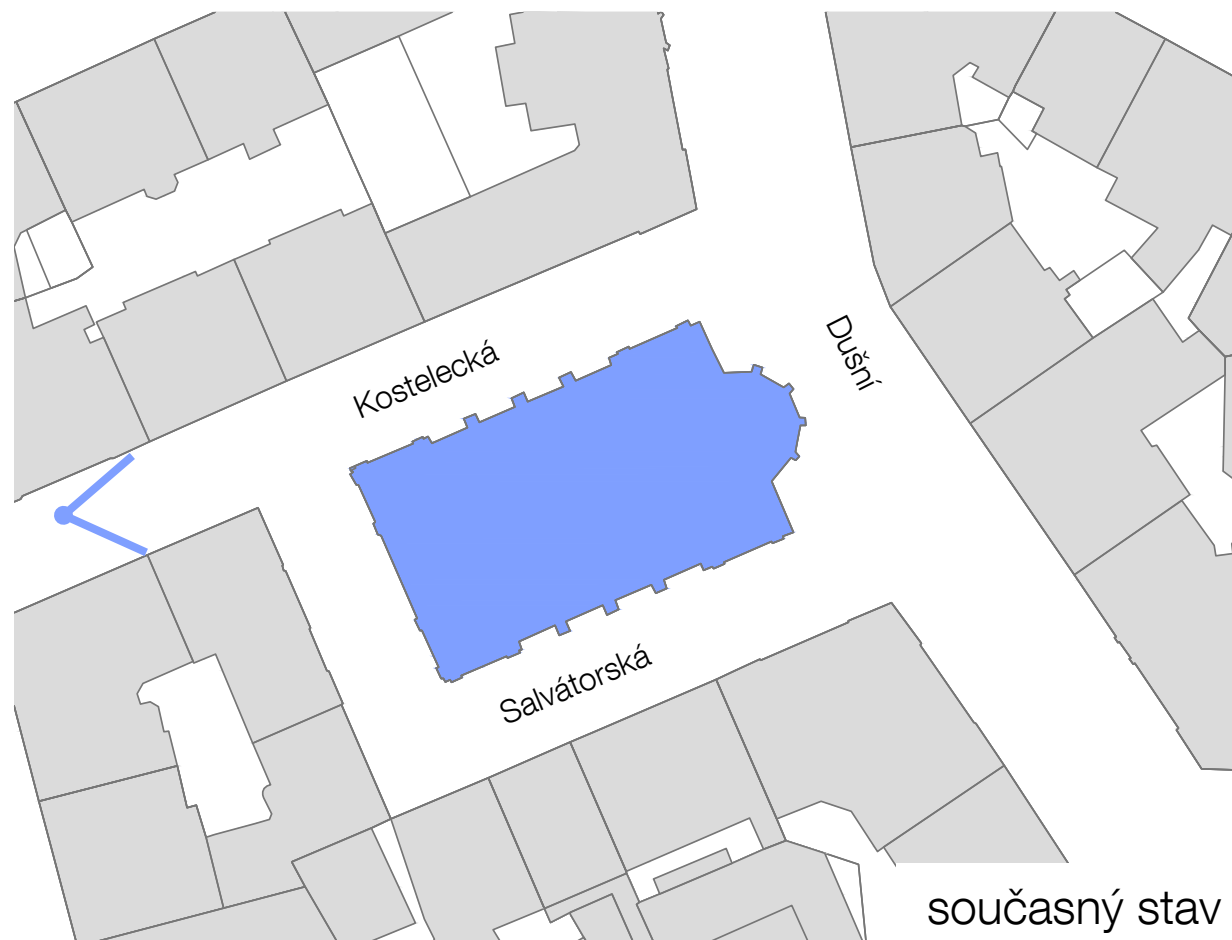

předasanační stav

Proměny urbanistických souvislostí | chrám sv. Salvátora

Proměna chrámu je dalším příkladem jevu, který se v asanované oblasti několikrát opakuje. Sakrální stavba se vymezuje z okolní zástavby, ze všech stran ji nově obklopuje ulice. Nově vzniklé prostory umožňují divákům obdivovat její architekturu a umocňují její důležitost.

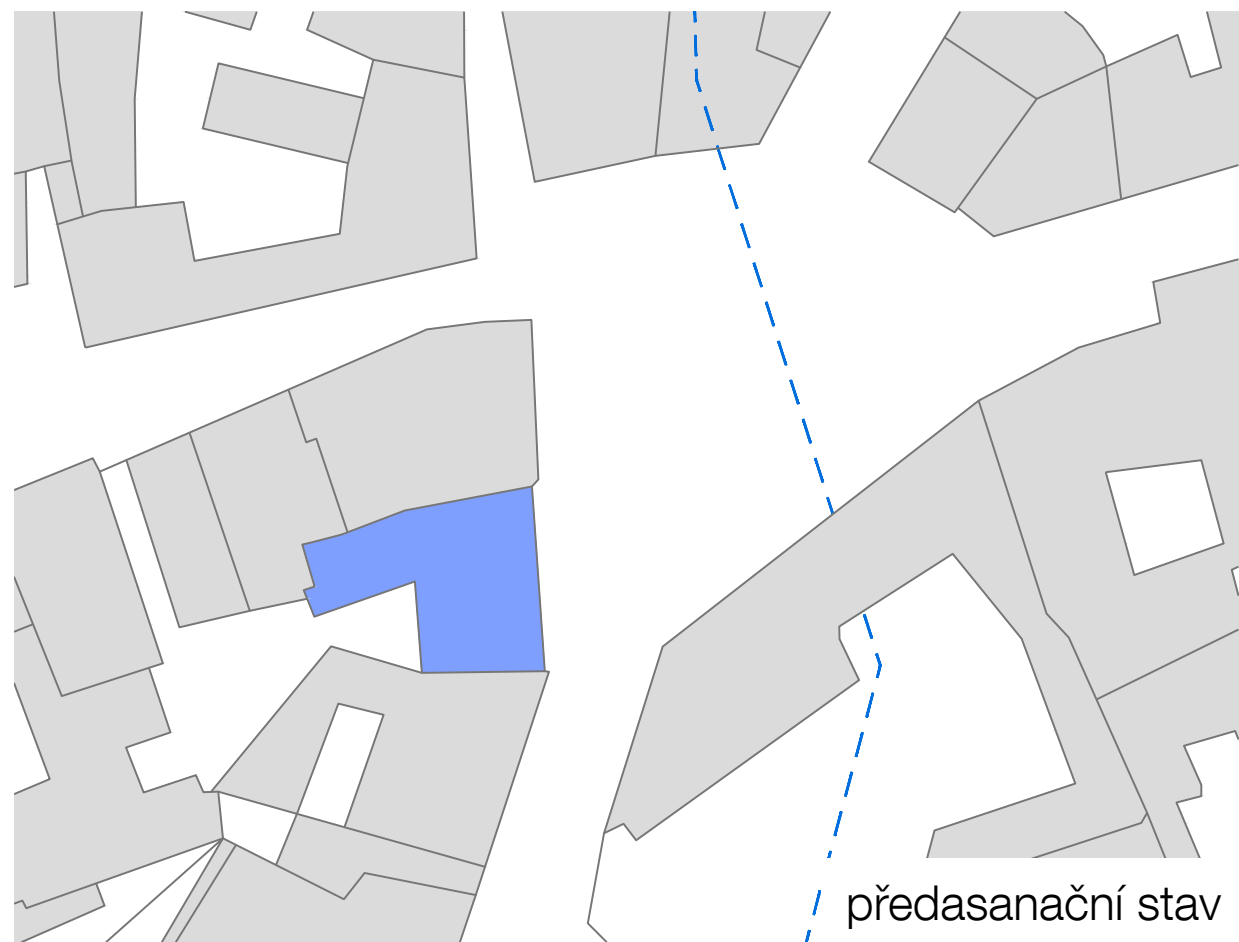
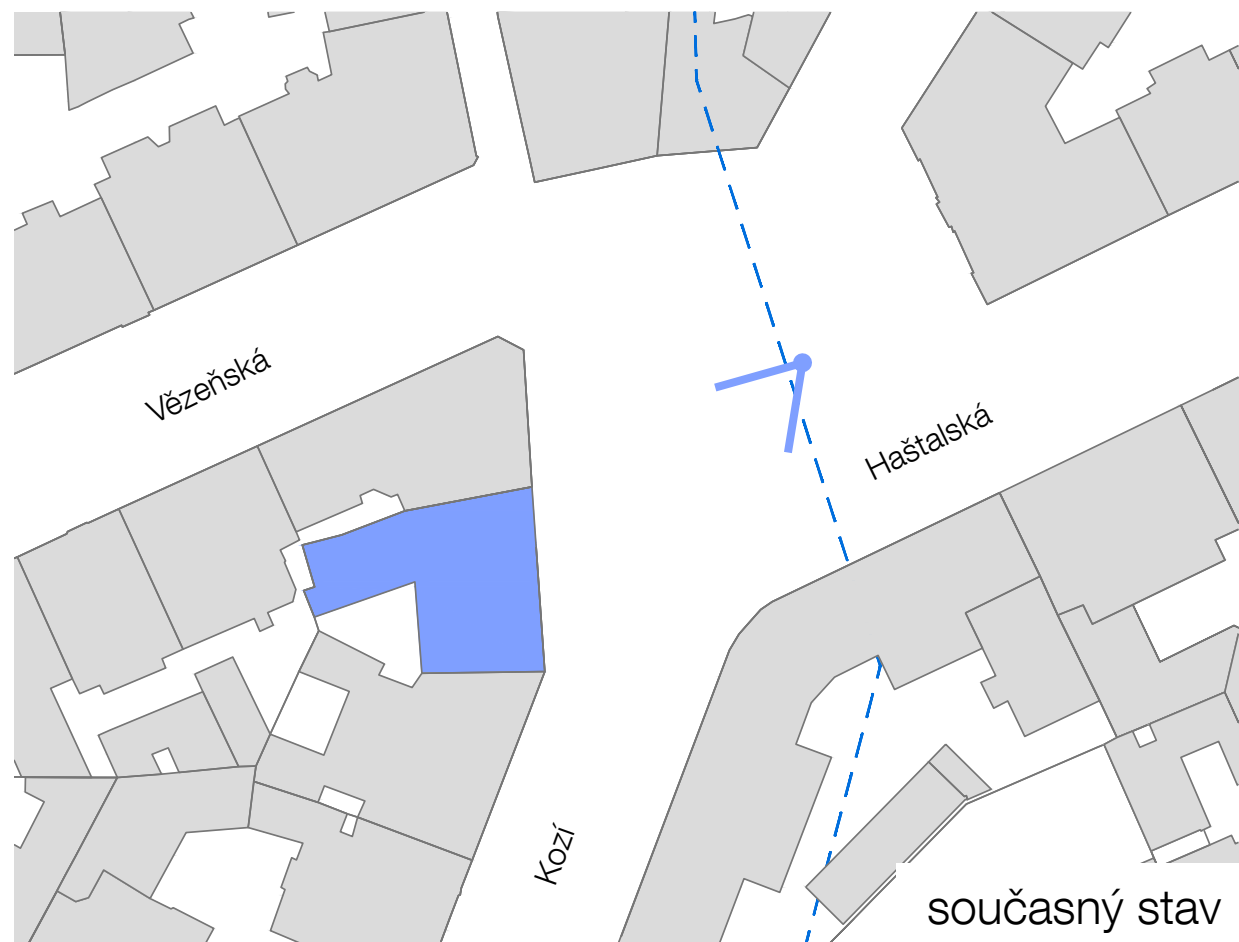
1614 Vznik pozdně renesančního kostela, bez průčelních věží

1795 Získal objekt mincovní úřad.

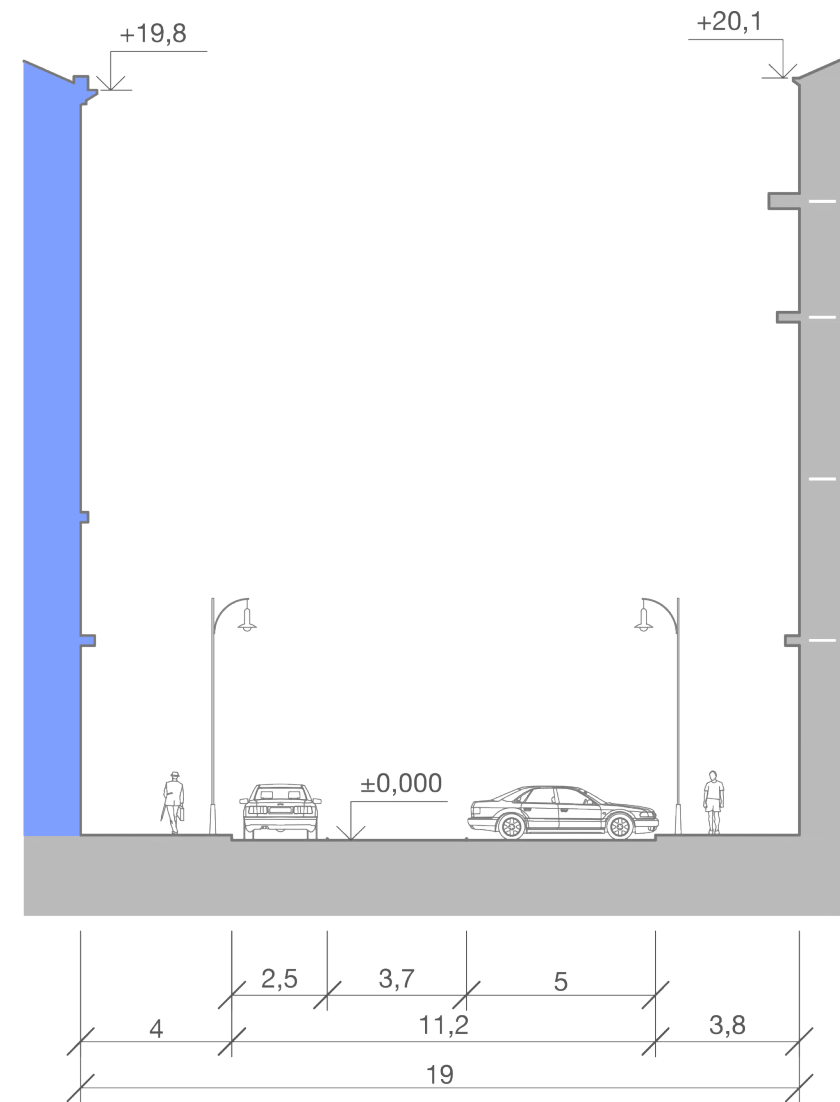
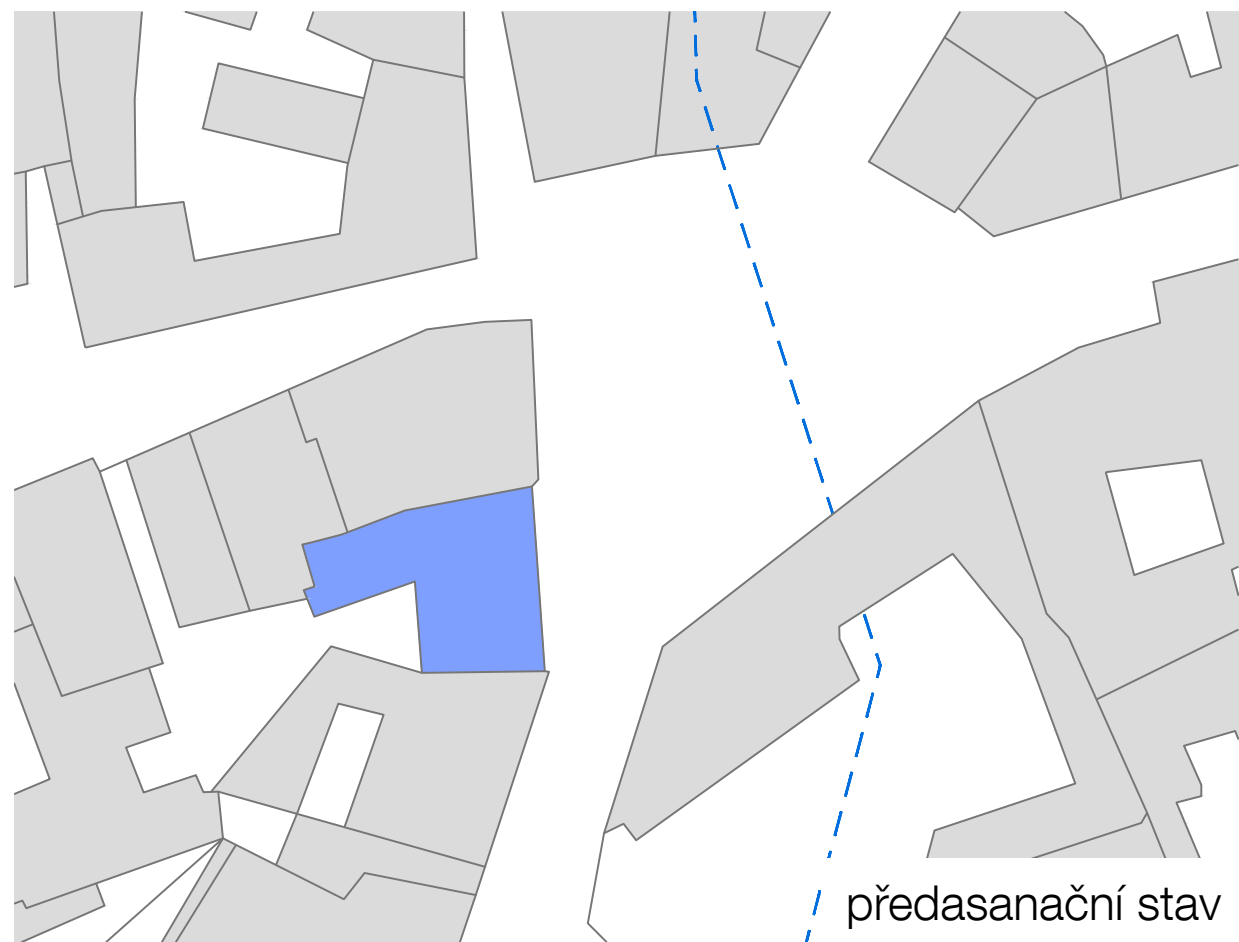
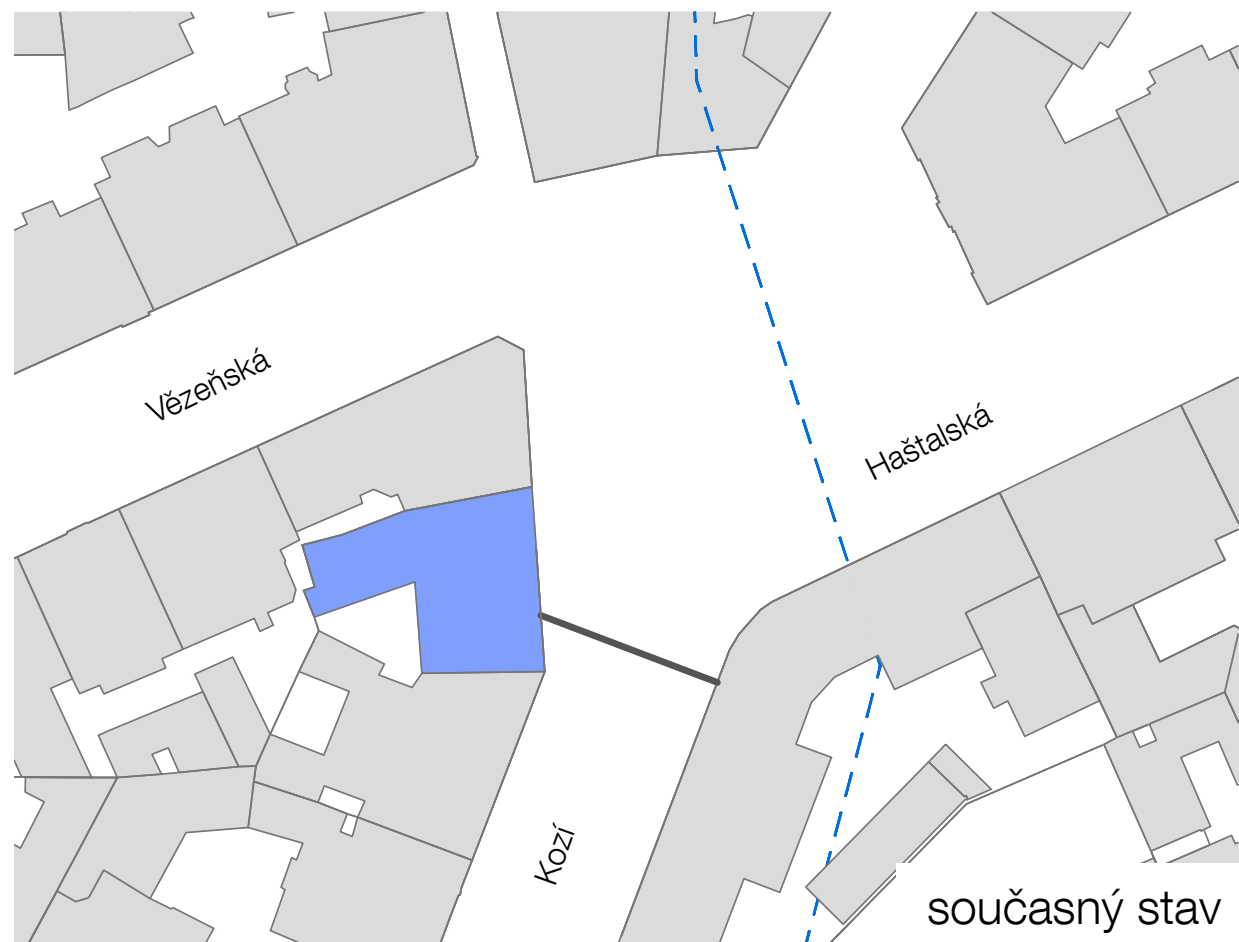
1861 Kostel přešel do rukou evangelíků

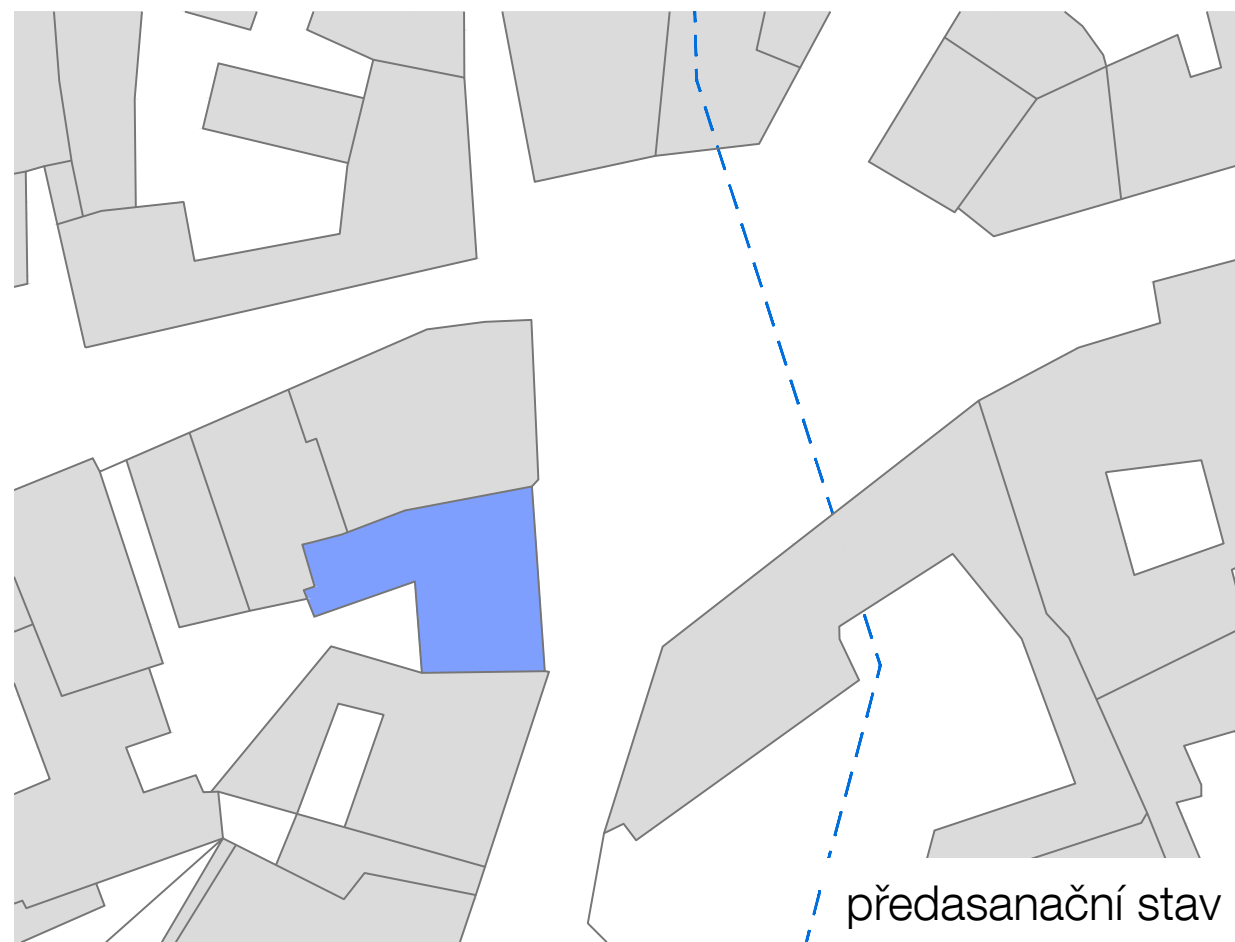
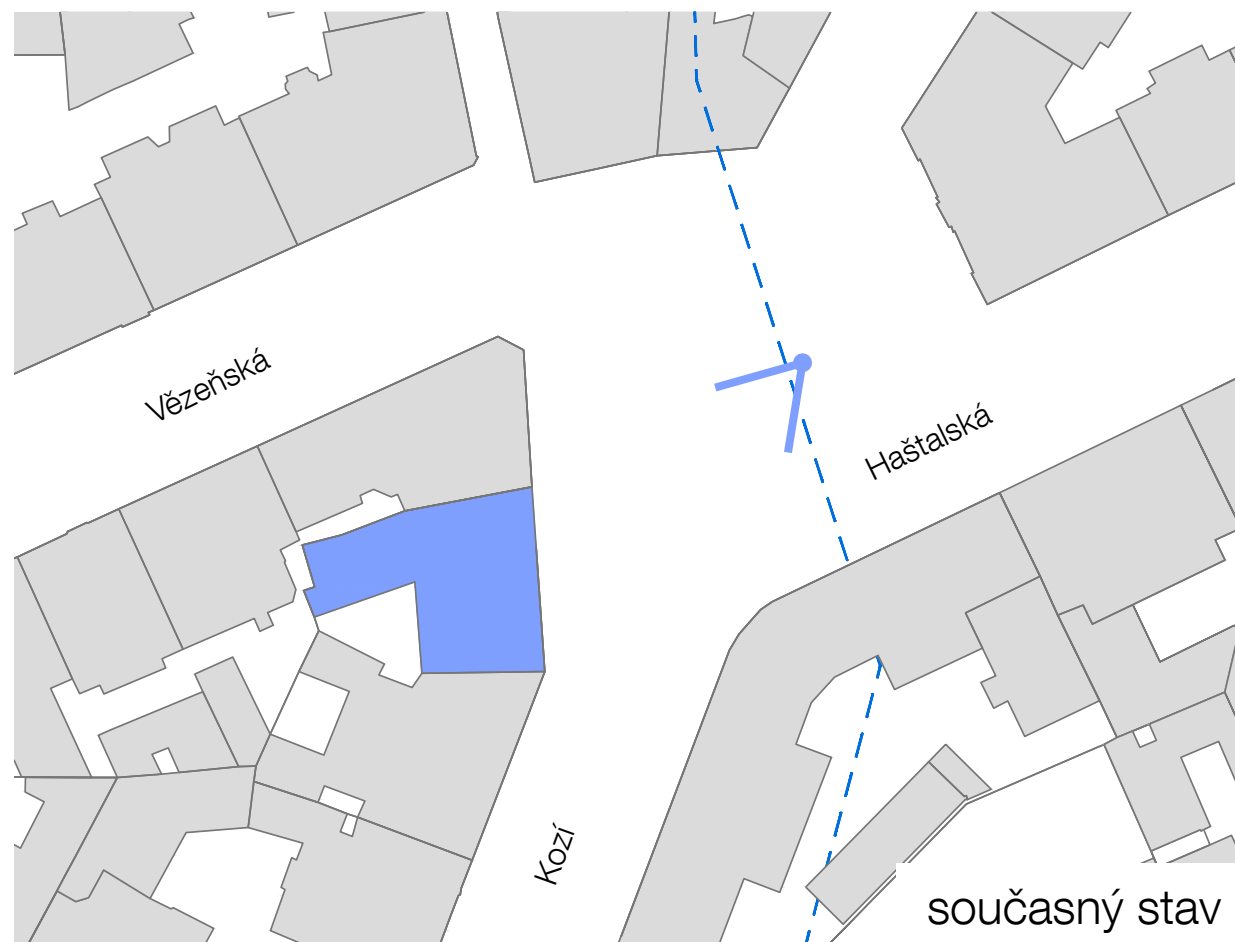
1863 Evangelická renovace

1902 Odbourání přiléhajícího křídla kláštera. Vyvýšení Kostečné ulice o 160 cm a nově vytyčena Salvátorská ulice.

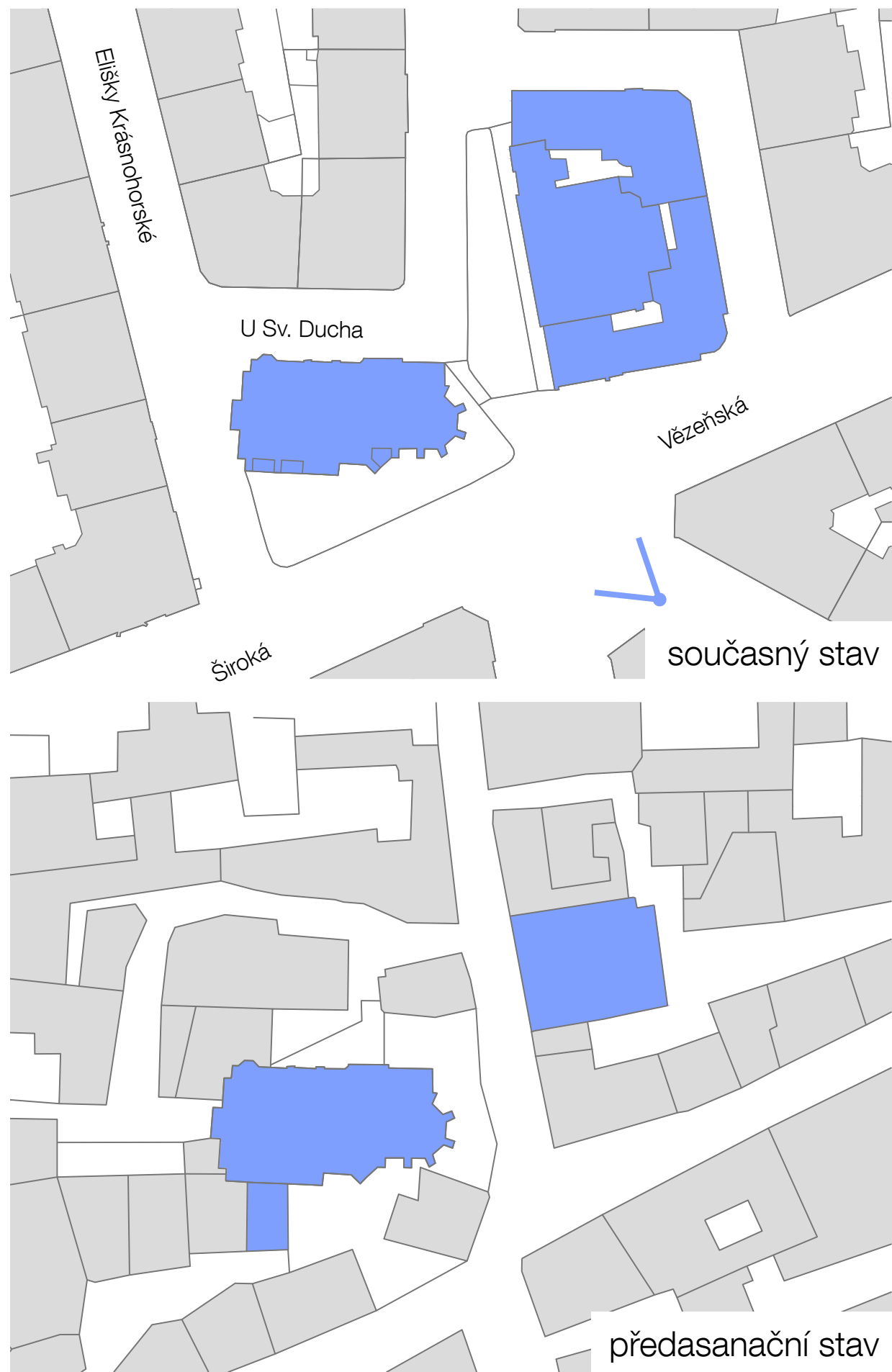
Proměny urbanistických souvislostí | Dům společenstva pražských stavitelů

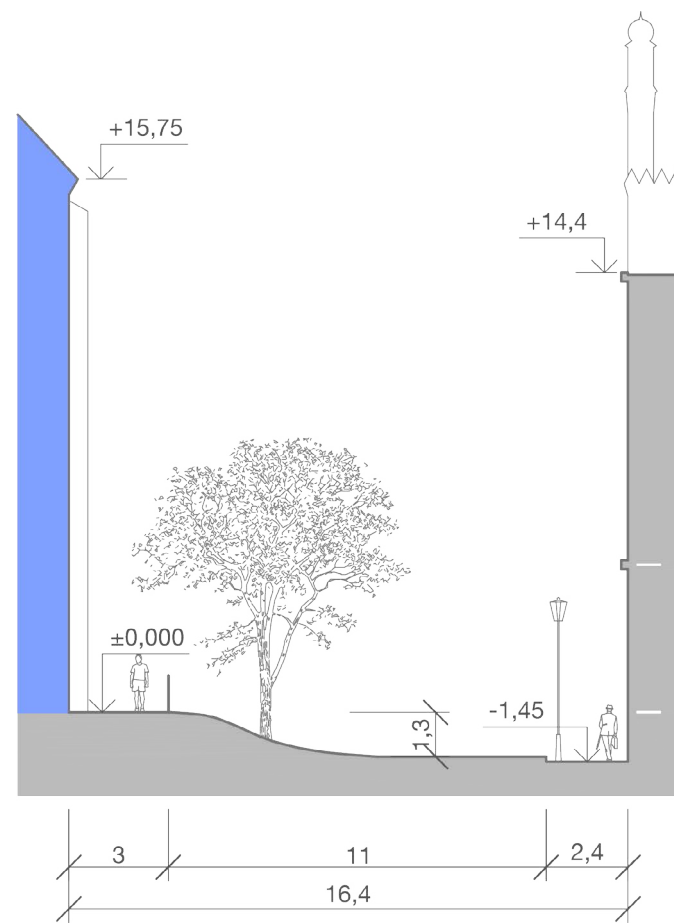
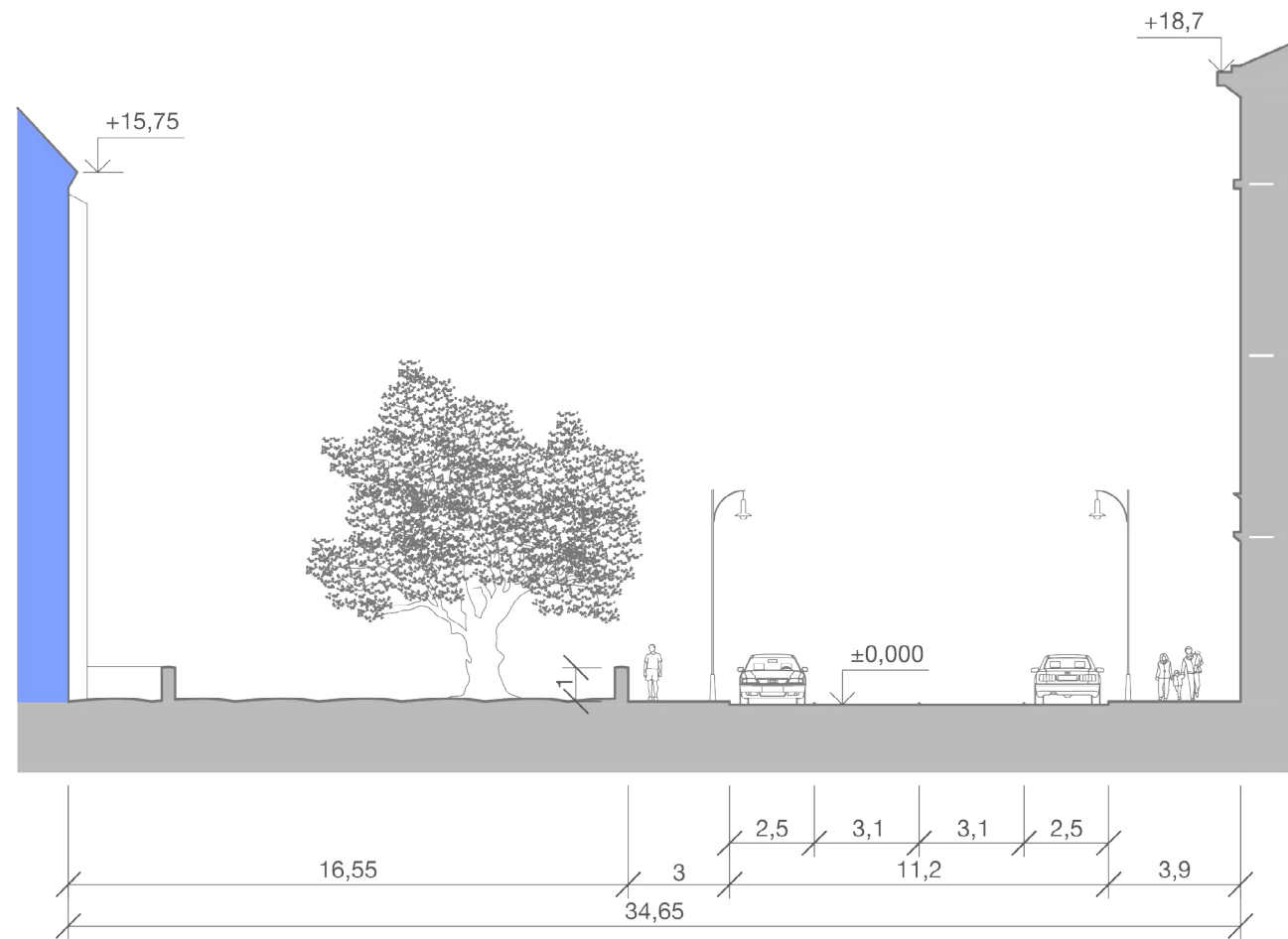
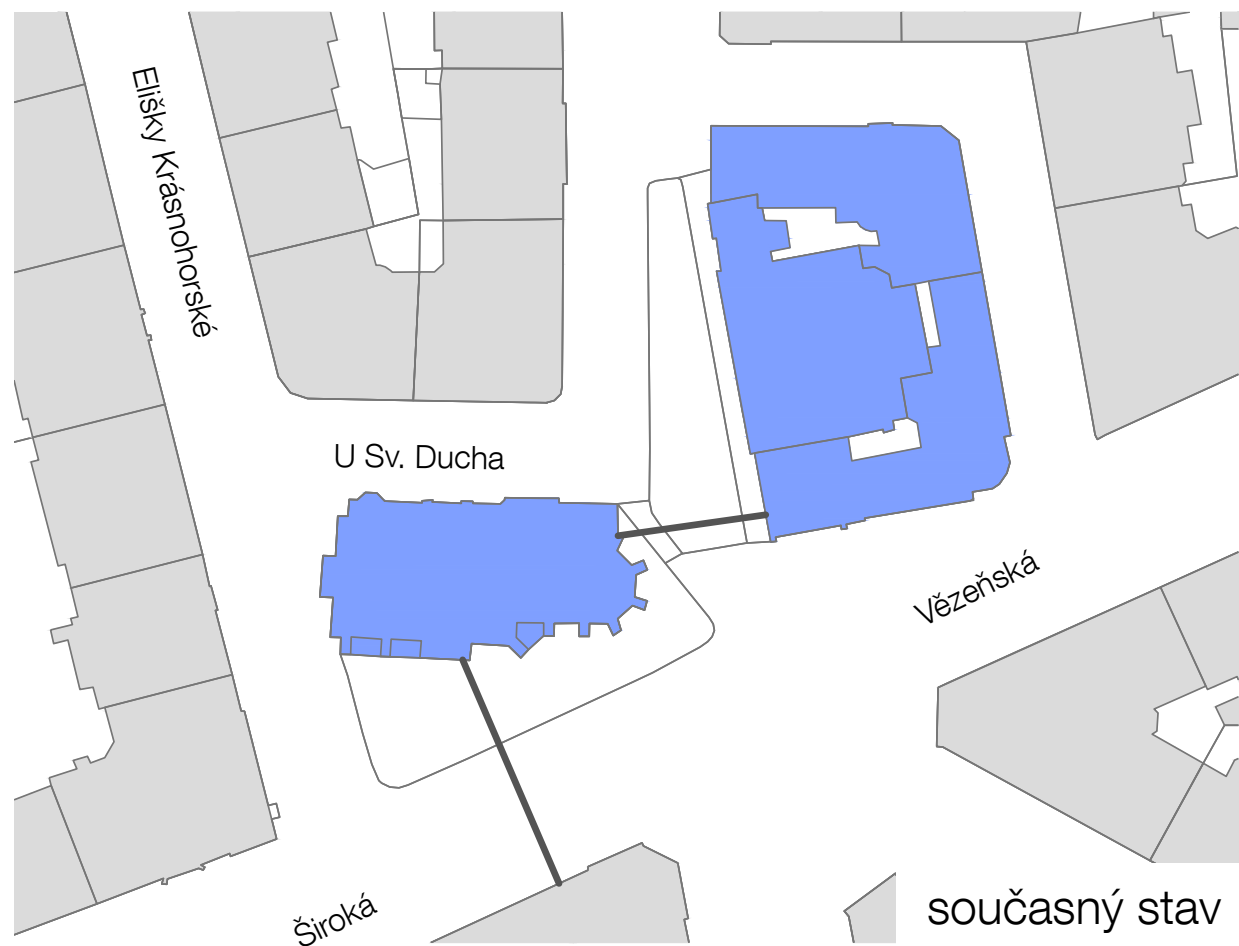
Stejná situace jako u donu u Černé koule. Stavba prošla asanačí beze změny.

1404 První záznam
1875 Navrhl Josef Schulz
1876 Postaveno

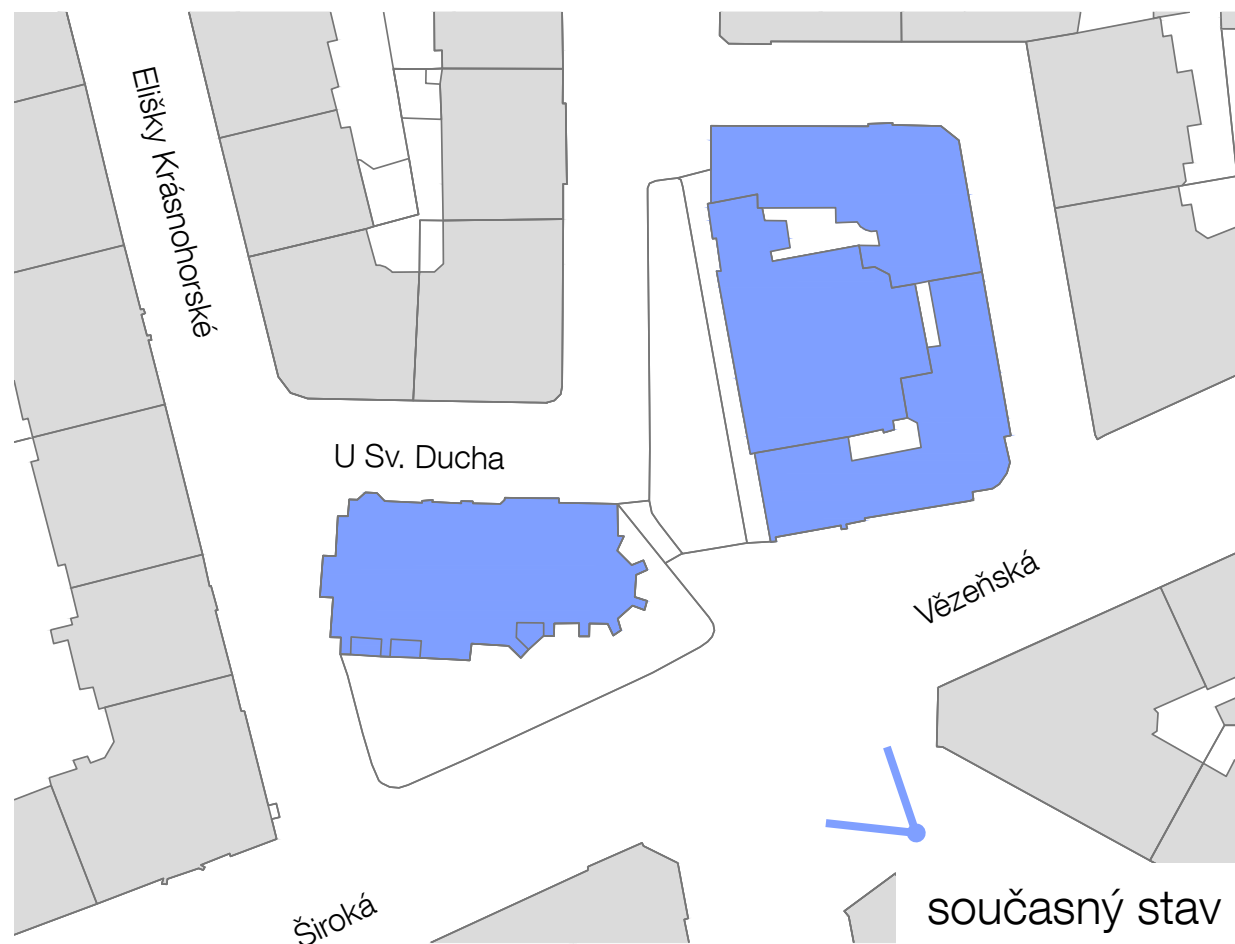

Proměny urbanistických souvislostí | kostel sv. Ducha, Španělská synagoga

U3 Teorie 2016 | Michal Bílek | Patrik Ölvecký | Anton Pelech | Walbert Schmirler

Proměny urbanistických souvislostí | kostel sv. Ducha, Španělská synagoga

Kostel sv. Ducha

Podobně jako chrám sv. Salvátora, přestává být kostel sevřen okolní zástavbou a vytváří kolem sebe veřejný prostor, stejný jev nastává i u nedaleké Španělské synagogy. Předprostory před oběma stavbami se prolínají a vytváří místo aspirující na náměstí. Křížení několika cest formované dvěma významnými stavbami, bylo nakonec řešeno jen z dopravního hlediska a dnes jeho charakter určuje kruhový objezd, potlačující důležitost místa jako veřejného prostoru.

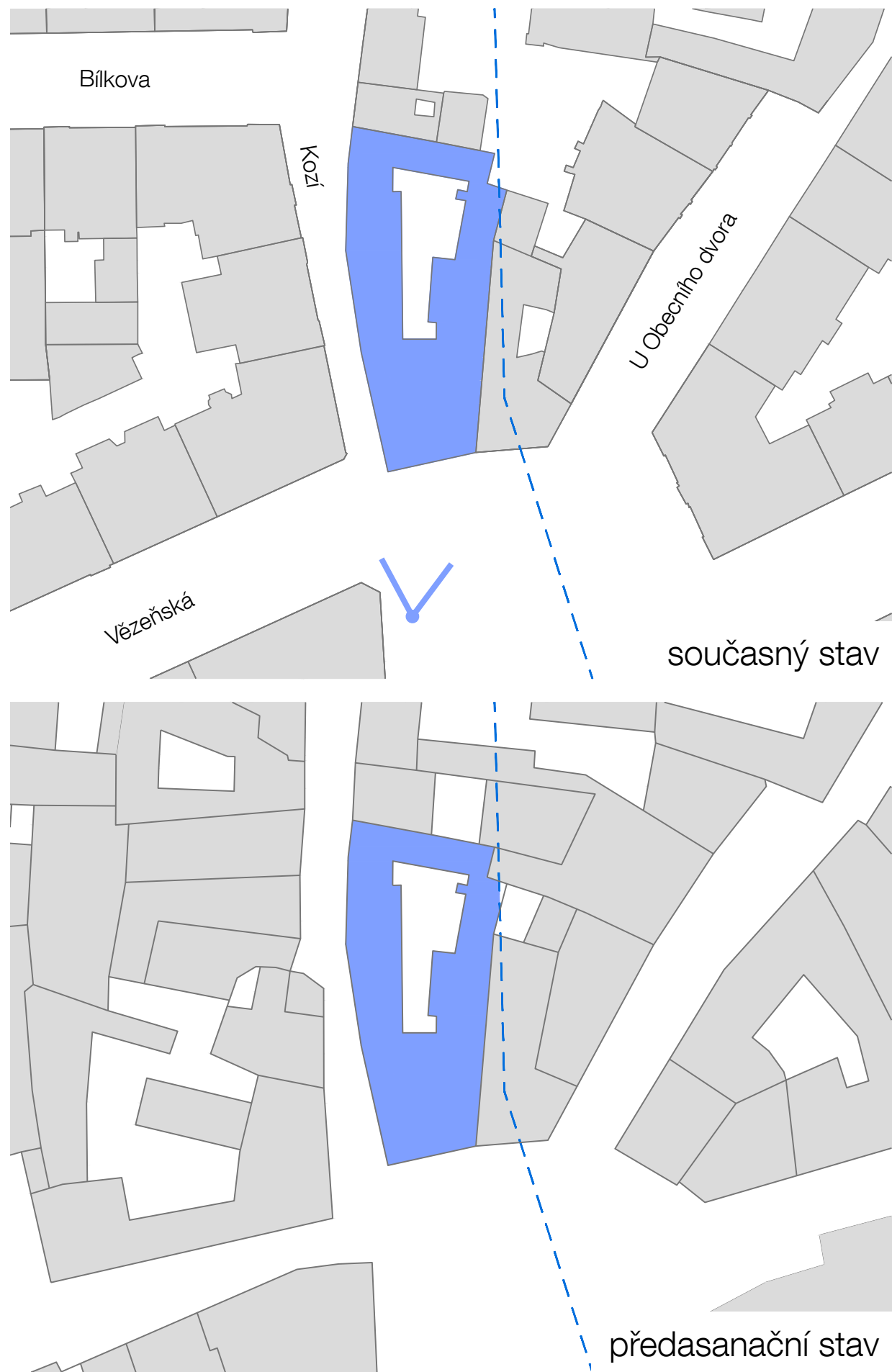
- Do 1350 Pozemek zastavěn drobnými měšťanskými objekty.
- 1361 Gotický kostel a klášter benediktinek.
- 1916 Zpevněno podloží kostela kvůli okolní asanaci
- 1917-1919 Nová sakristie na místě staré
- 1919 Nová pozdně barokní předsíň

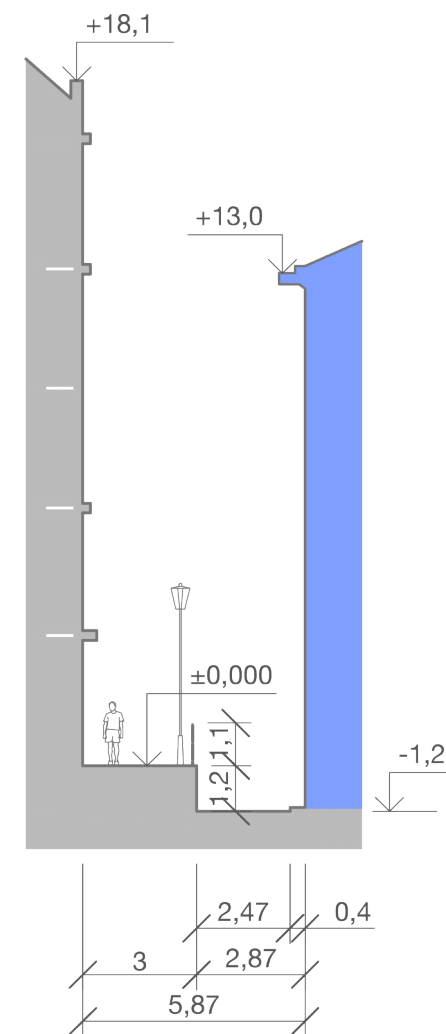
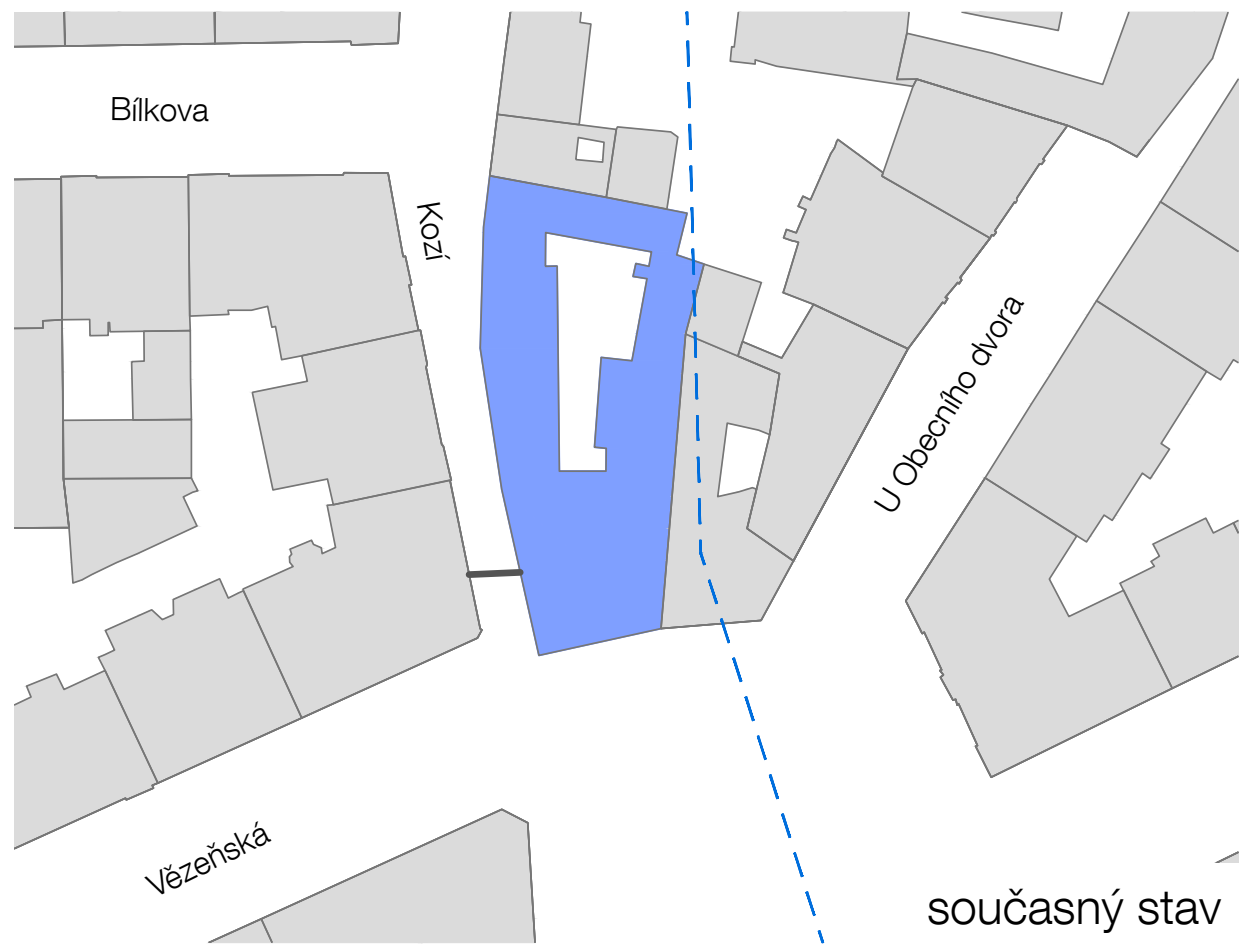
Španělská synagoga

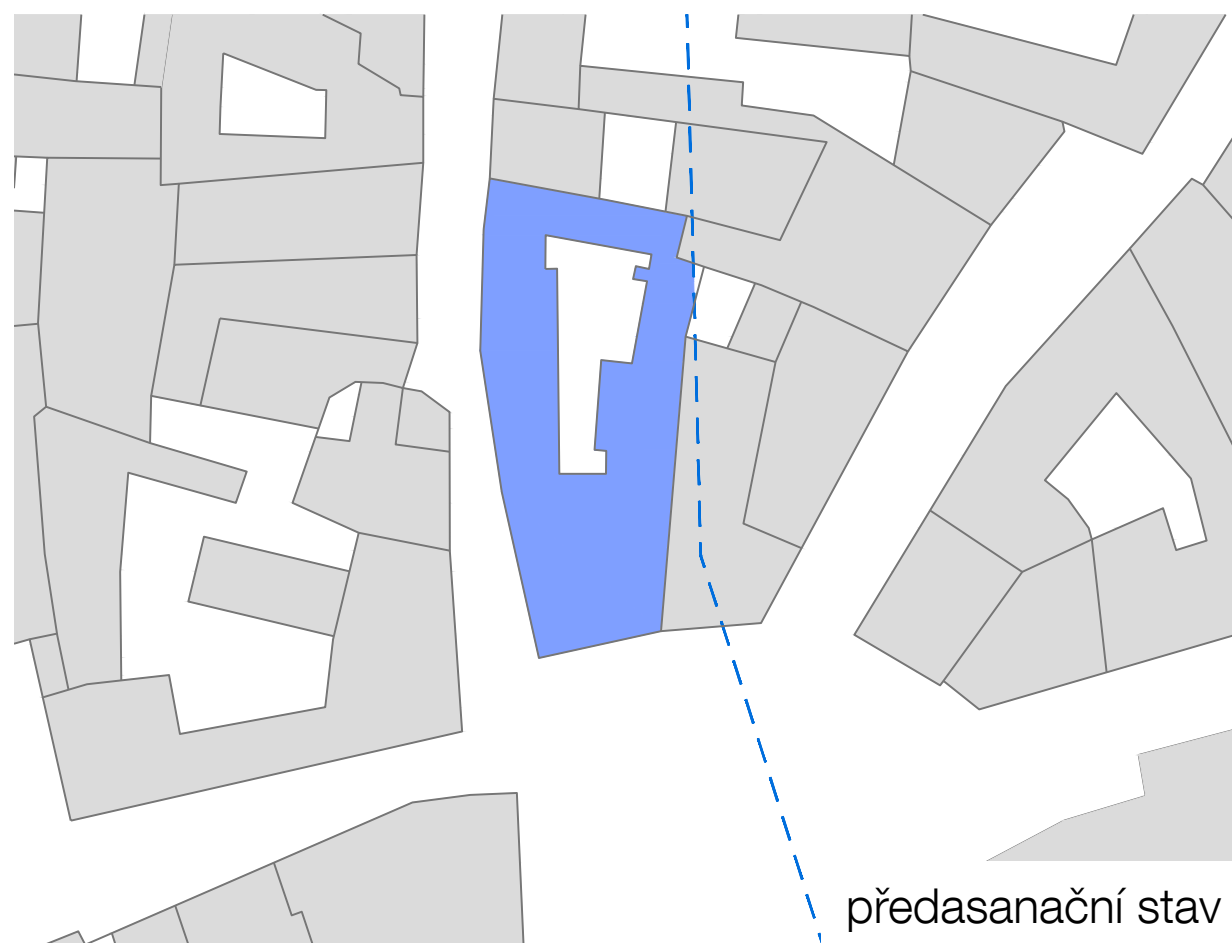
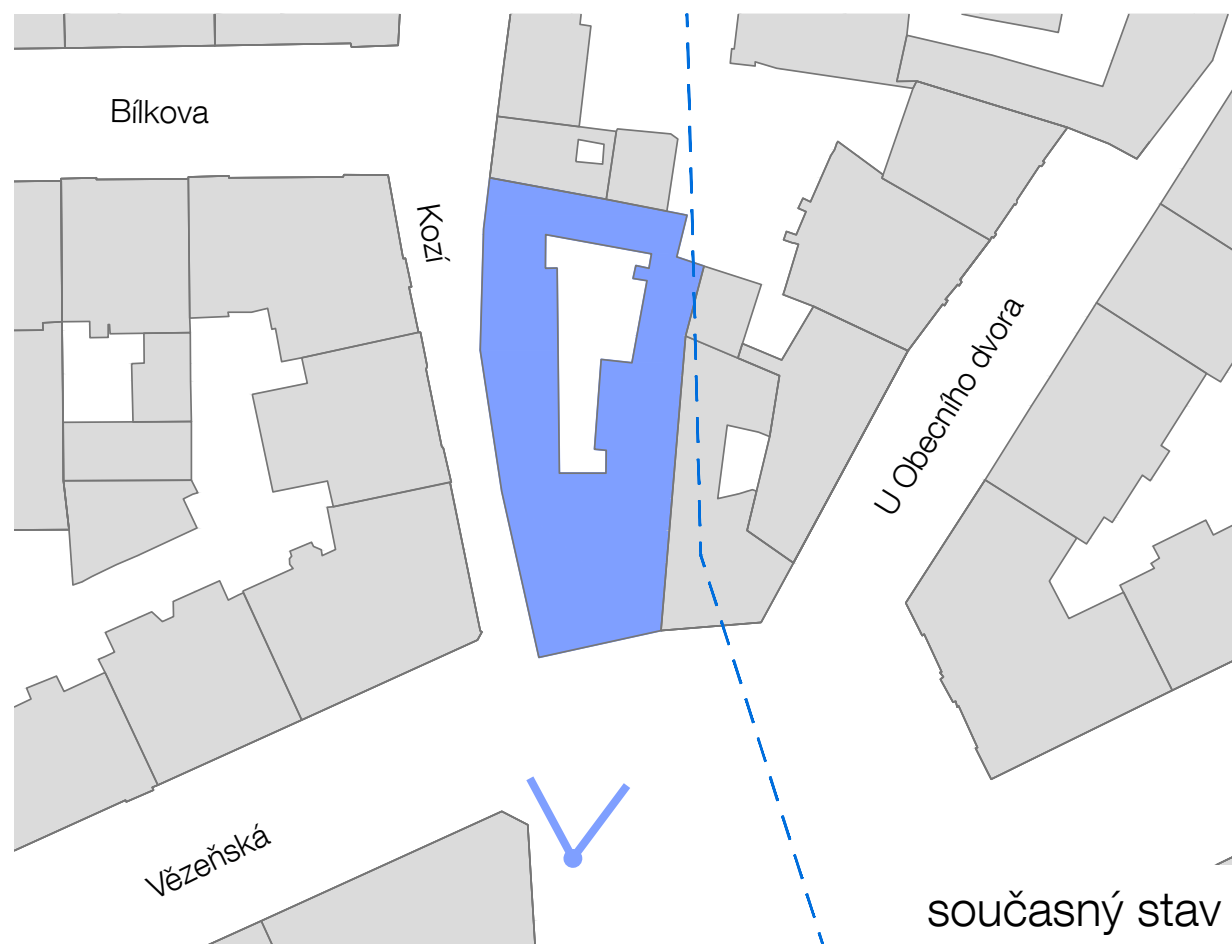
Stavba samotná během asanace příliš nezměnila, až později se k ní připojila funkcionalistická přístavba.

- 1868 Postavena na místě modlitebny z 12. století.
- 1935 Přistavěna funkcionalistická budova.

Proměny urbanistických souvislostí | městský dům u Valentů

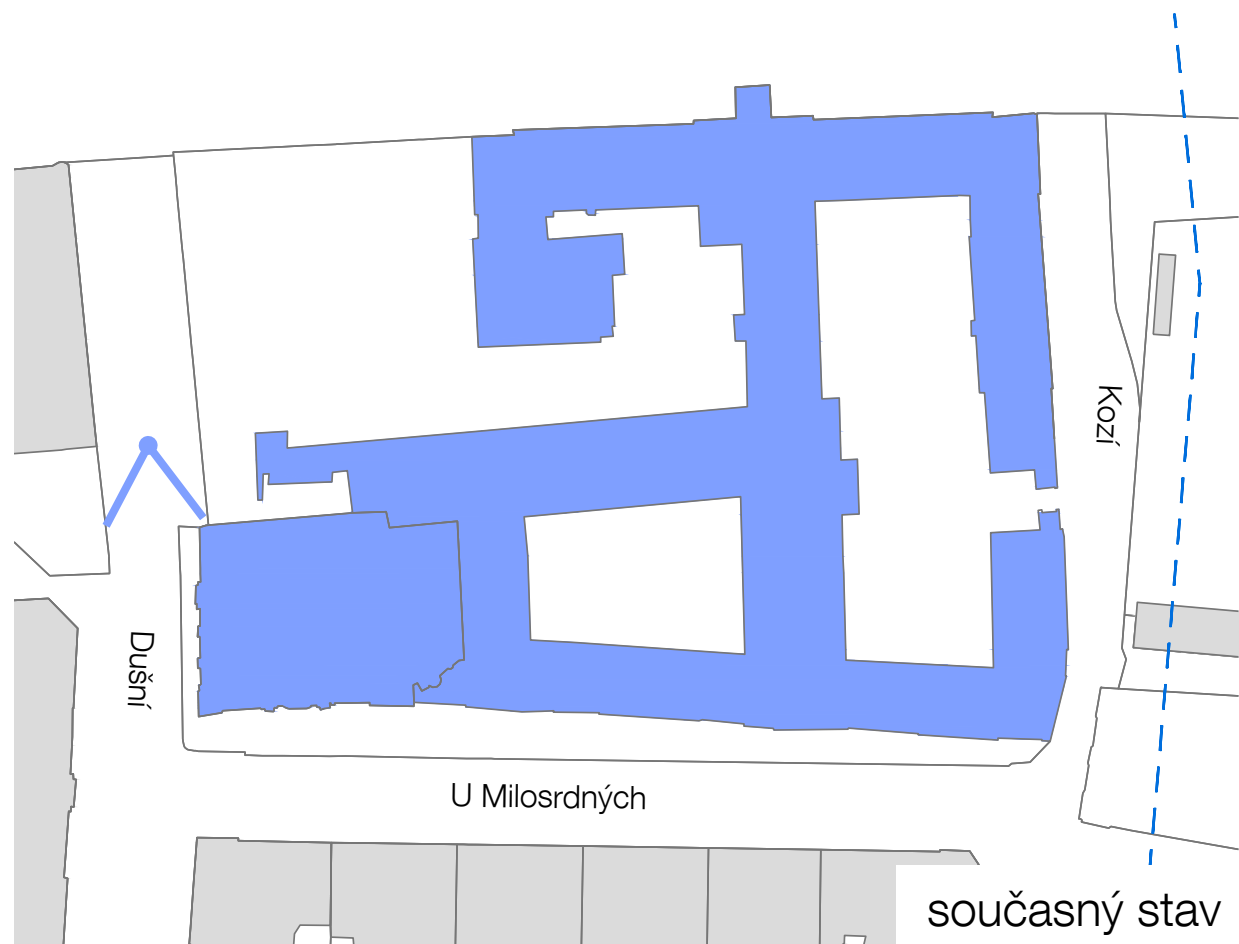

Rozsáhlá stavba, která prošla asanací beze změny. V důsledku toho v ulici Kozí vzniká výrazný terénní rozdíl mezi původní a novou zástavbou.

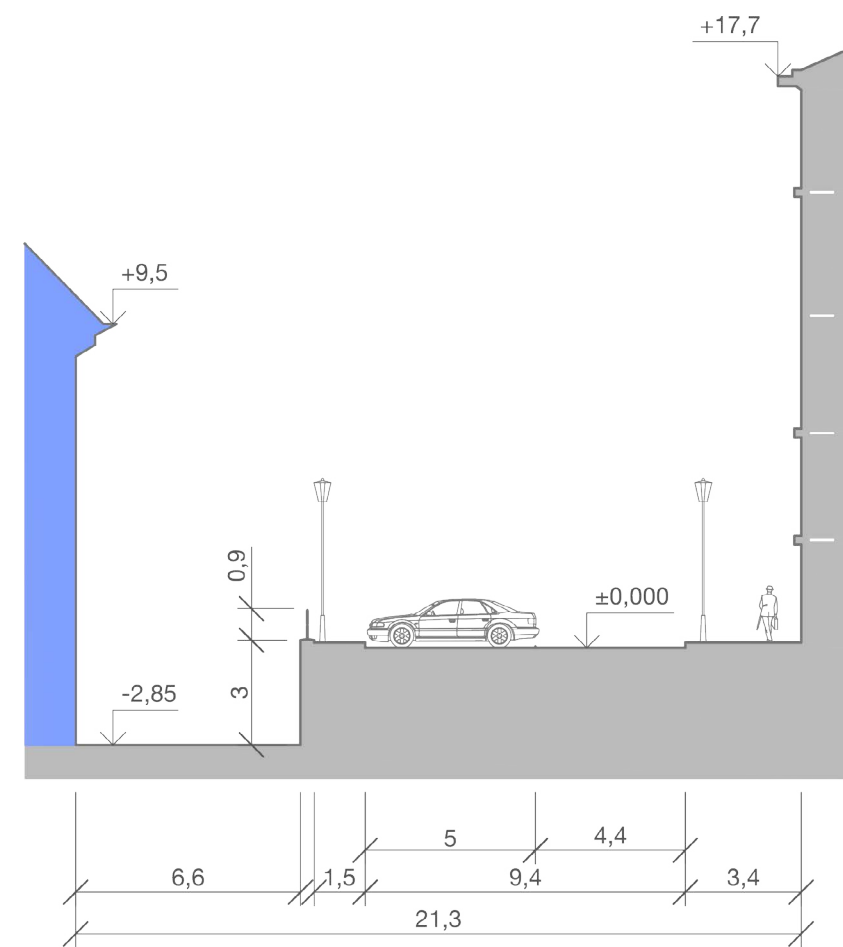
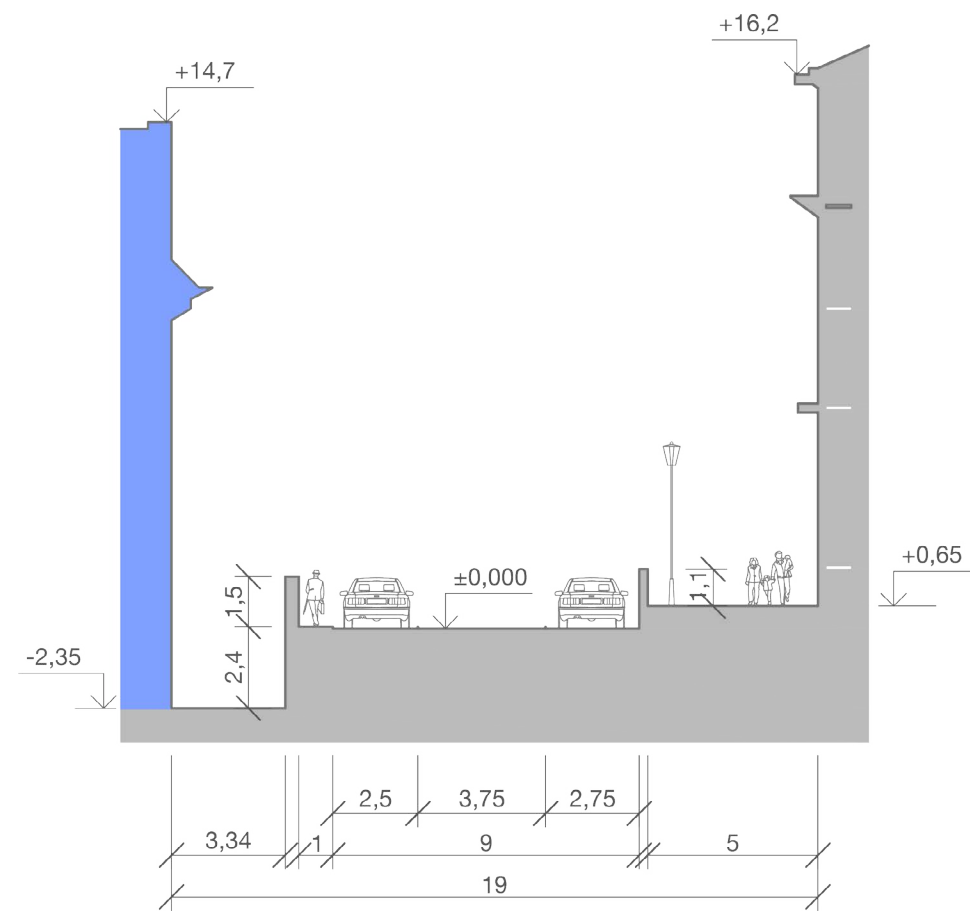
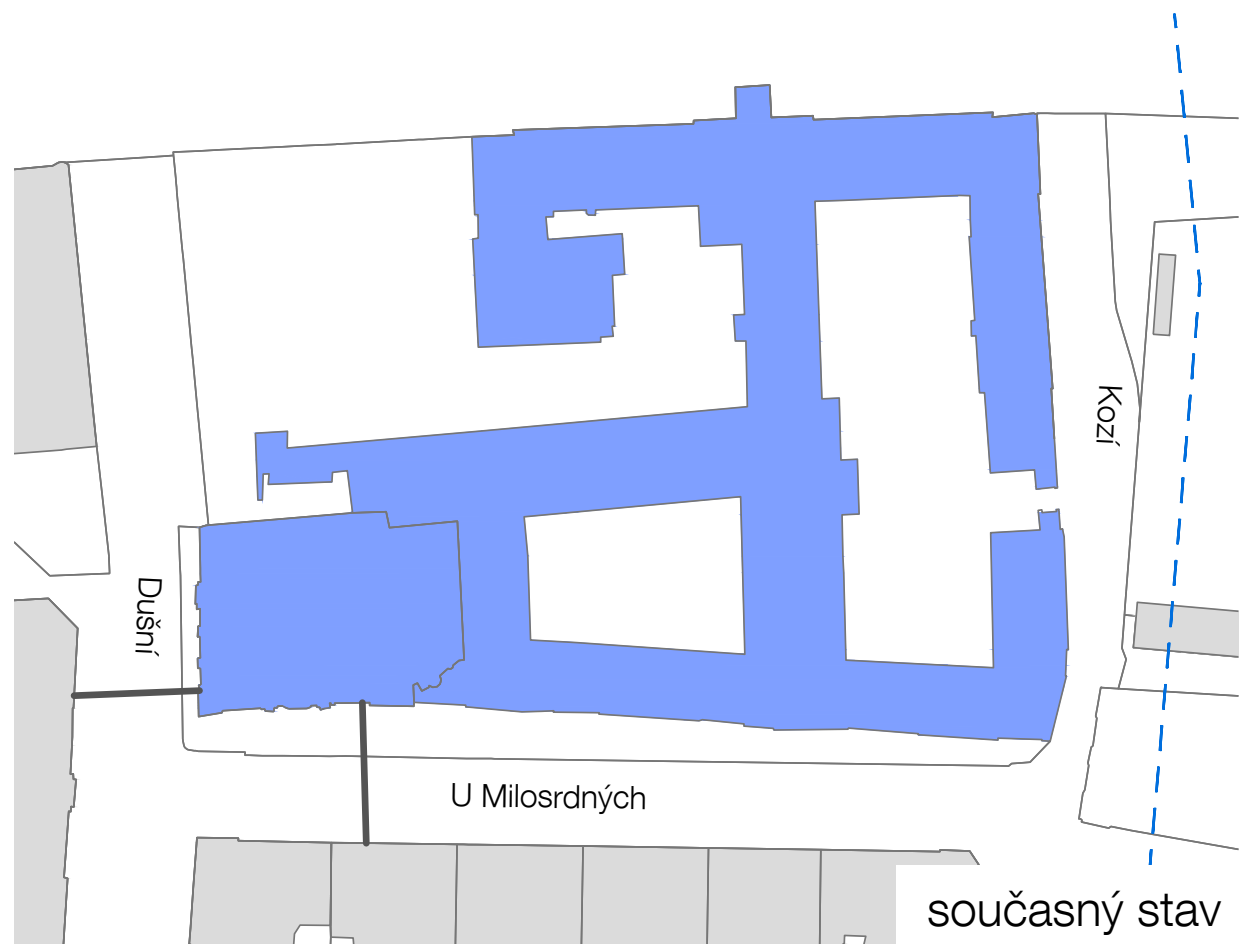
1407 První záznam

1729 Čtyřkřídlý dům s vnitřním dvorem.

1829 Velká stavební, protipožární úprava

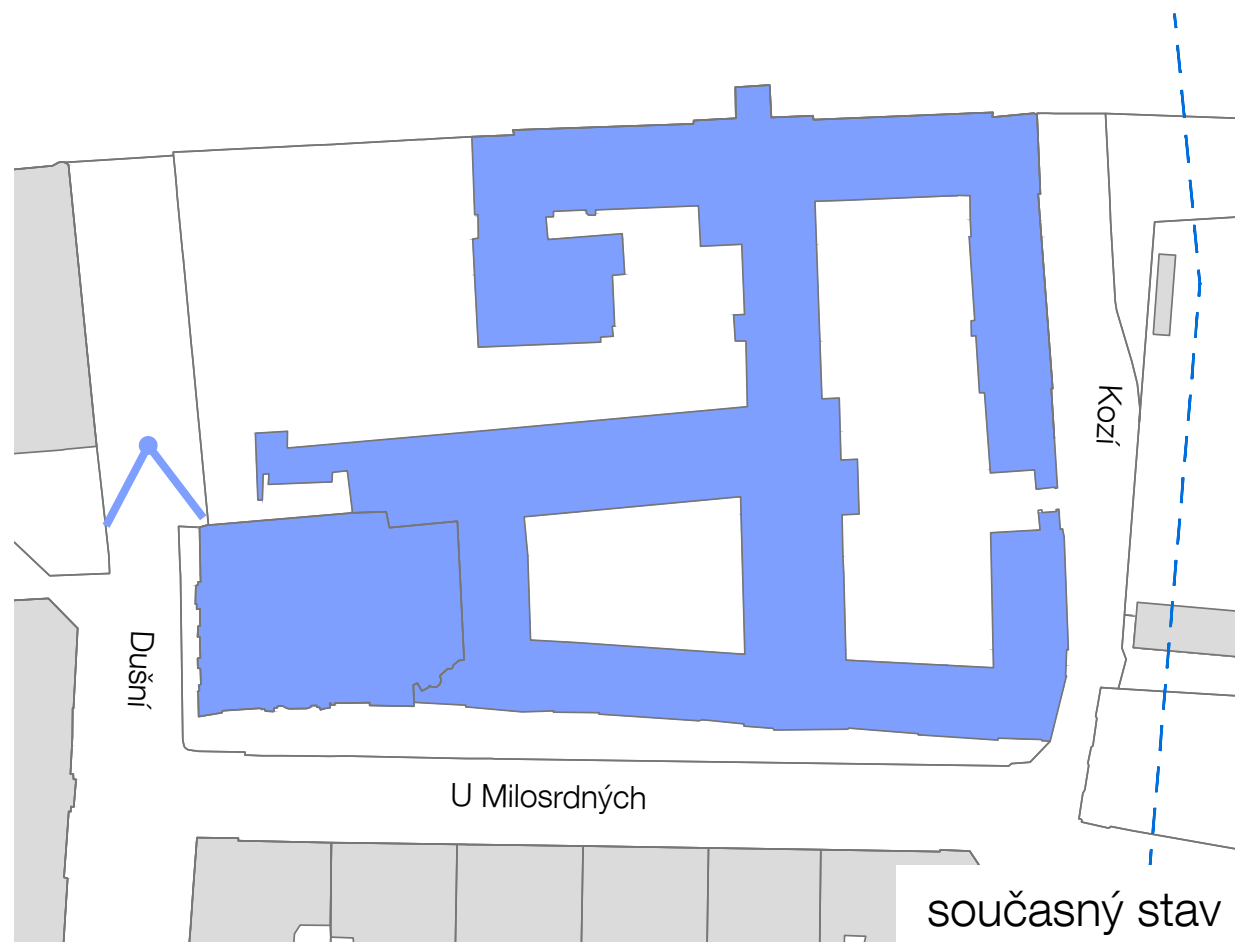

Proměny urbanistických souvislostí | kostel sv. Šimona a Judy , klášter Milosrdných bratří

Proměny urbanistických souvislostí | kostel sv. Šimona a Judy , klášter Milosrdných bratří

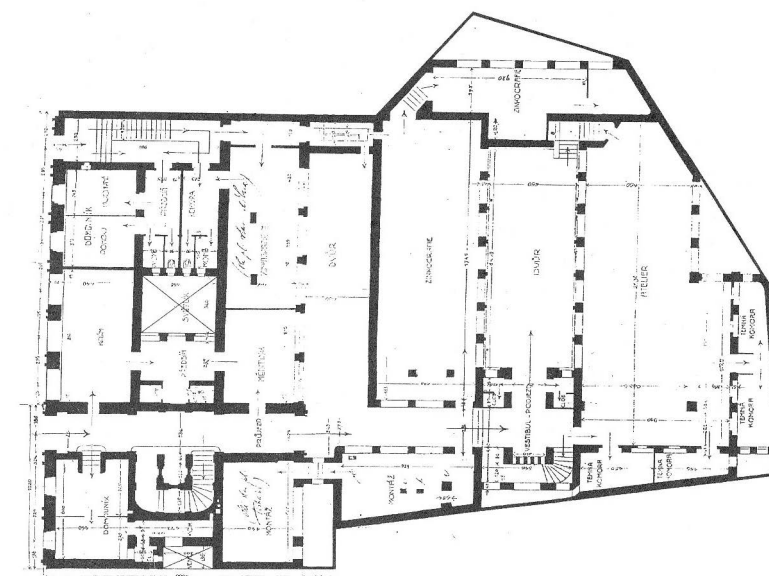
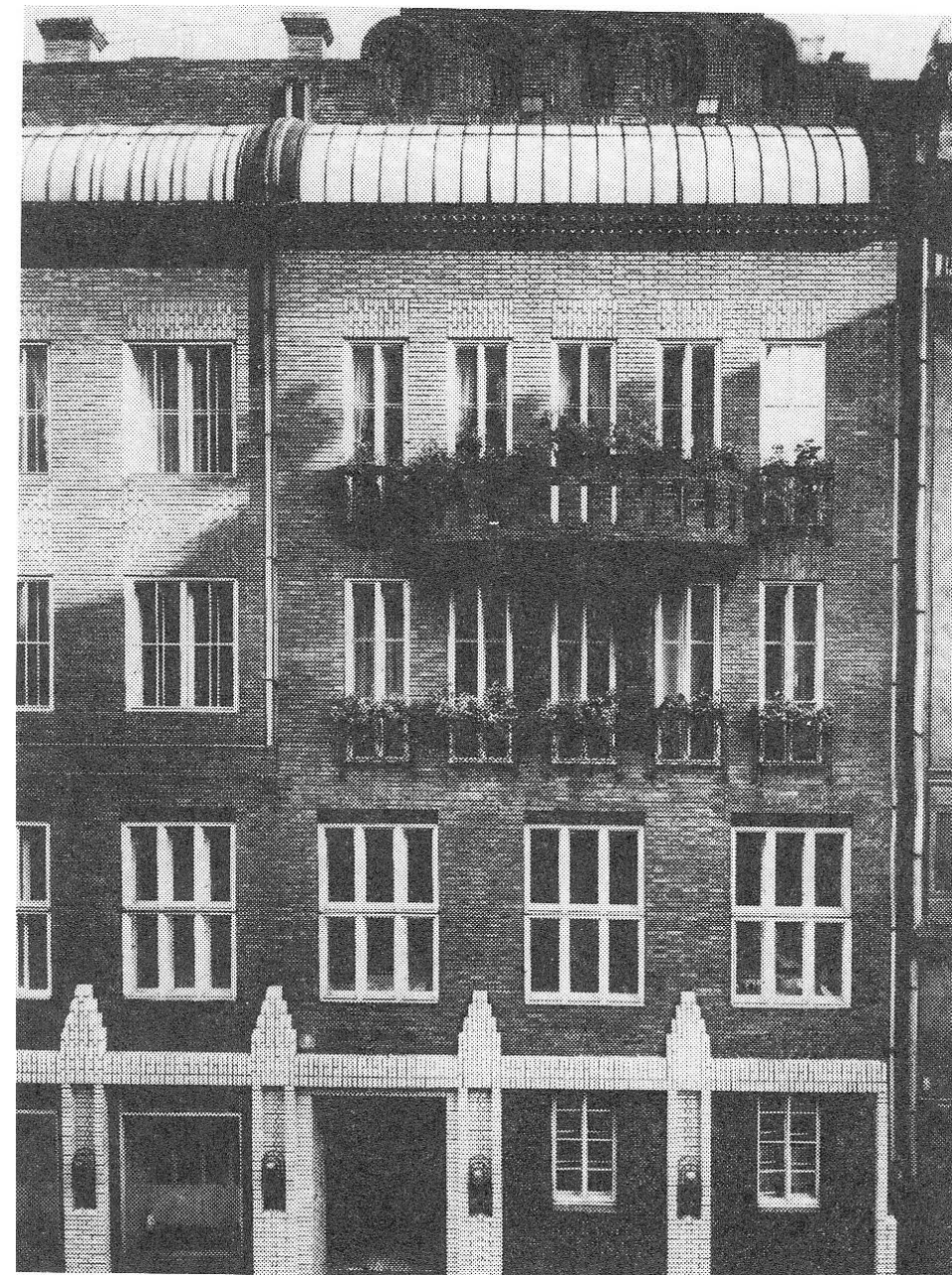
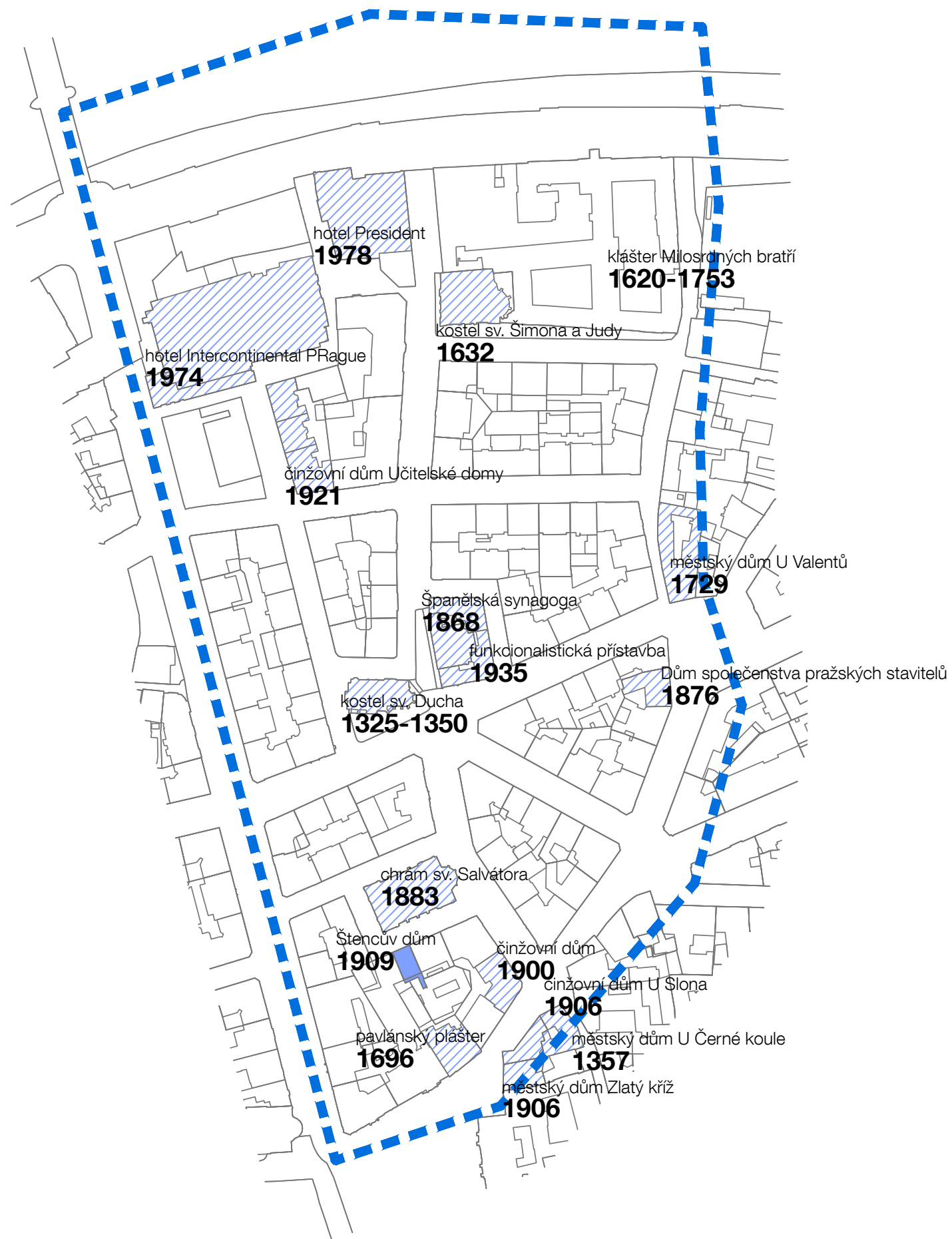
U3 Teorie 2016 | Michal Bílek | Patrik Ölvecký | Anton Pelech | **Walbert Schmirler**

Další rozsáhlý komplex, který asanace příliš nezměnila, o to větší změny ovšem nastaly v jeho okolí. Jelikož nebylo možné přízemí kláštera s kostelem zahloubit pod úroveň terénu, vznikl po jeho obvodě výrazný několikastupňový terénní zlom. Stejně jako i na předchozích příkladech je zde patrné jasné geometrické vymezení nové zástavby oproti původnímu stavu a rozšíření veškerých komunikací.

- 1354 Špitál s kaplí sv. Šimona a Judy
- 1620-1753 Stavba kláštera s nemocnicí
- 1632 Současný kostel, vznikl jako součást kláštera.
- 1926 Dostavba nábrežní části nemocnice.

architektonicky zajímavé budovy

Architektonicky zajímavé budovy | Štencův dům

Architektonicky zajímavé budovy | Štencův dům

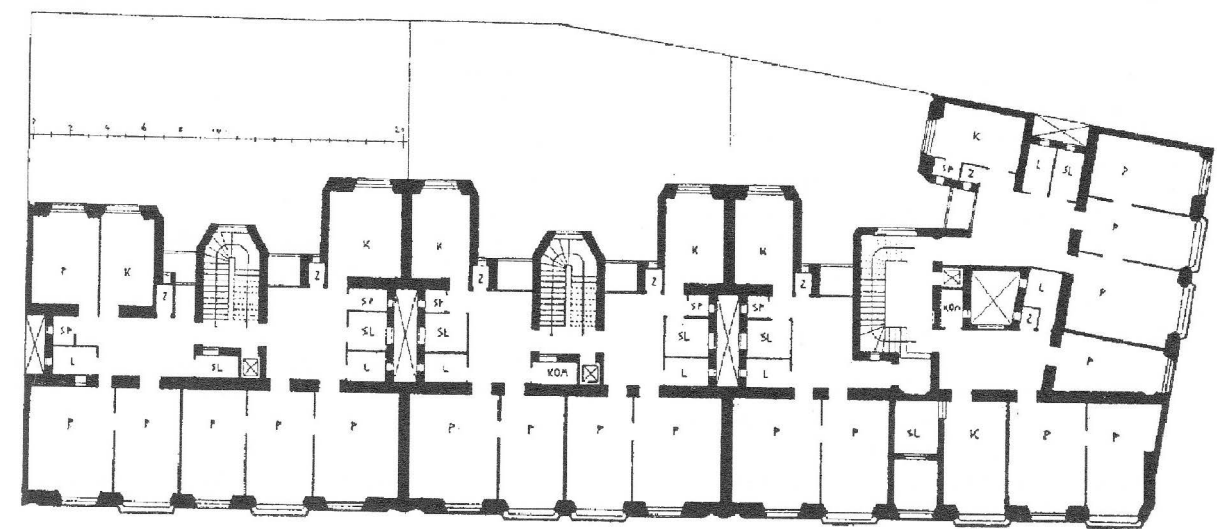
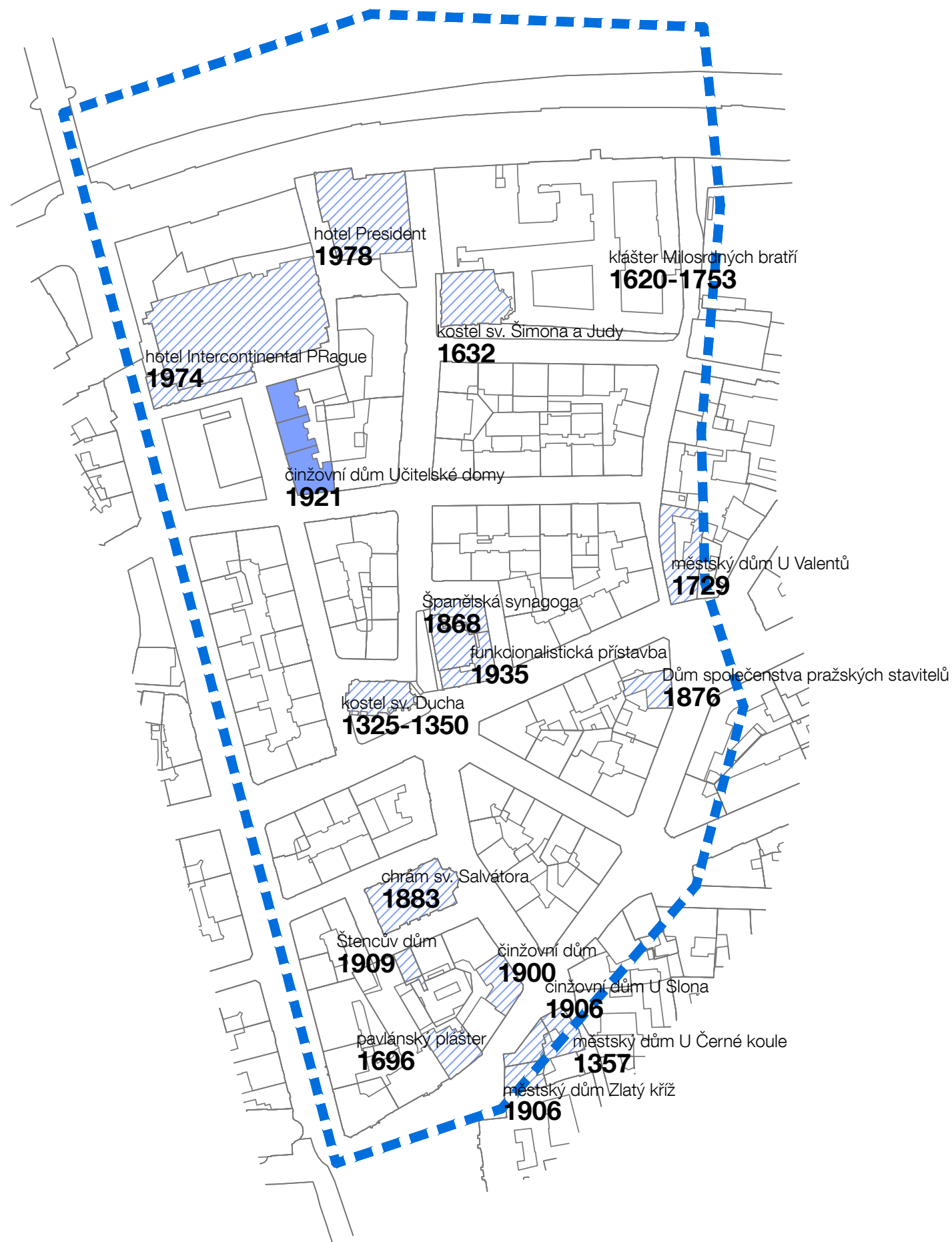
U3 Teorie 2016 | Michal Bílek | Patrik Ölvecký | Anton Pelech | Walbert Schmirler

Dům stavěl Otakar Novotný, jeden z nejvýraznějších žáků Jana Kotěry.

Ze slohového hlediska jde o nejvýznamnější objekt celého asanačního pásma. Stavba kombinuje secesní proudy z různých zemí, vnáší do asanace vážně míněnou uměleckou modernu, čímž se odlišuje od převažujících historických slohů.

1899 Zbořen shluku budov, které v baroku patřily ke klášteru pavlánů a v 19. st v nich sídlil mincovní úřad.

1909 Nová budova

Architektonicky zajímavé budovy | činžovní dům Učitelské domy

Architektonicky zajímavé budovy | činžovní dům Učitelské domy

U3 Teorie 2016 | Michal Bílek | Patrik Ölvecký | Anton Pelech | **Walbert Schmirler**

Opět jde o stavbu Otakara Novotného. Dům je postaven v čistě kubistickém slohu v období, kdy šlo ještě o nový a progresivní styl.

1919-1921 Nová budova

zdroje

- 1** | Bečková Kateřina: Zmizelá Praha - Staré město; Schola Ludus, Pragensia, Praha, 2005; ISBN 80-902505-4-8
- 2** | Benešová Marta, Pošva Rudolf: Pražské Ghetto - Asanace; ABF ARCH, Praha, 1993
- 3** | Líbal Dobroslav, Muk Jan: Staré město pražské - Architektonický a urbanistický vývoj; Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1996; ISBN 80-7106-167-0
- 4** | Pařík Arno, Štecha Pavel: Pražské židovské město; Osvald, Praha, 1992; ISBN 80-85433-14-1
- 5** | Svoboda Jan E., Lukeš Zdeněk, Havlová Ester: Praha 1891-1918, strany 15-43; Libri, Praha, 1997; ISBN 80-85983-20-6
- 6** | Vlček Pavel, PhDr. a kol.: Umělecké památky Prahy - Staré město, Josefov; Academia, Praha, 1996; ISBN 80-200-0563-3

Plán Prahy (1791)

Jüttnerův plán Prahy

Hurtigův plán Prahy

<http://www.dveprahy.cz>